

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.022.01.2022

Pan
prof. hab. dr n. med. Bogusław Machaliński
Pomorski Uniwersytet Medyczny
w Szczecinie
ul. Rybacka 1
70-204 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/047 Zasoby kadry medycznej w systemie ochrony zdrowia

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie ¹ ul. Rybacka 1, 70-204 Szczecin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. hab. dr n. med. Bogusław Machaliński, Rektor PUM od 1 września 2016 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Funkcjonowanie systemów rekrutacyjnych uczelni.2. Realizacja programu kształcenia w zakresie obowiązujących standardów i wymogów jakościowych.3. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem (lata akademickie 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Robert Lewandowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/118/2022 z 14 lipca 2022 r.2. Sylwia Krawczyk, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/152/2022 z 13 września 2022 r.3. Katarzyna Kozłowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/161/2022 z 5 października 2022 r.4. Małgorzata Chabiniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/182/2022 z 2 listopada 2022 r.5. Anna Jończyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/158/2022 z 29 września 2022 r.

(akta kontroli str.1-6, 960)

¹ Dalej: Uczelnia lub PUM.

² Kadencja od 1 września 2016 r. do 31 sierpnia 2020 r. oraz od 1 września 2020 r. do 31 sierpnia 2024 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uczelnia rzetelnie planowała limity przyjęć na studia na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny uwzględniając m.in. możliwości dydaktyczne oraz mając na uwadze zapotrzebowanie na absolwentów tych kierunków w województwie zachodniopomorskim⁵. Działania Uczelni umożliwiły Ministrowi Zdrowia ustalenie limitów przyjęć na poszczególne lata akademickie. Jednak PUM naruszył przepisy określone przez Ministra Zdrowia w sprawie limitów przyjęć w przypadku kierunku lekarskiego na studia niestacjonarne w języku polskim na rok 2019/2020.

Uczelnia określiła i - co do zasady - przestrzegała wszystkich warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji. Prawidłowo ustalano i pobierano opłaty za przeprowadzenie rekrutacji na studia.

Jako działania nierzetelne w obszarze funkcjonowania systemu rekrutacyjnego Uczelni NIK uznaje niewskazanie w podstawach prawnych zarządzeń Rektora PUM określających wysokość opłat rekrutacyjnych na studia w języku obcym przepisu art. 79 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁶ oraz pięciu uchwał Senatu PUM w sprawie ustalenia zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne przepisu art. 28 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy, a także sposób przeprowadzenia czynności rekrutacyjnych na rok 2019/2020 na kierunek lekarski.

PUM przygotował w latach objętych kontrolą, Programy kształcenia zgodnie ze Standardami obowiązującymi przy ich tworzeniu oraz obowiązującą w PUM procedurą. W przypadku praktyk zawodowych osiągnięte efekty uczenia się były rzetelnie weryfikowane⁷. Zajęcia praktyczne na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym były prowadzone łącznie w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych niezgodnie z art. 63 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym (od roku akademickiego 2022/2023 układane są odrębne harmonogramy zajęć dla stacjonarnej i niestacjonarnej formy studiów). Liczba studentów na studiach niestacjonarnych była mniejsza aniżeli na stacjonarnych. Najwięcej nauczycieli prowadziło zajęcia w latach 2019/2020 i 2020/2021 na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym, co było skorelowane z największą liczbą studentów na tych właśnie kierunkach. W przypadku lat akademickich 2019/2020 i 2020/2021 relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia a liczbą studentów⁸ nie wykazywała trwałej tendencji malejącej mogącej stanowić zagrożenie dla jakości kształcenia⁹. PUM reagował na zasadne skargi studentów w okresie 2019-2022 dotyczące realizacji Programu studiów i podejmował odpowiednie działania naprawcze.

W okresie objętym kontrolą podejmowano działania służące zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia, jednak nie zawsze były one realizowane prawidłowo. Powołano komisję do wewnętrznej oceny tej jakości, prowadzono badania ankietowe studentów i absolwentów; monitorowano efekty nauki, a także sporządzano sprawozdania z oceny systemu zapewnienia jakości. Pracownicy badawczo-

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: województwo.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 574, ze zm.; dalej: ustawa o szkolnictwie wyższym.

⁷ W badanych latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 na kierunkach: lekarskim, dentystycznym, pielęgniarstwie, położnictwie, ratownictwie medycznym i fizjoterapii.

⁸ Dla kierunków: lekarski (stacjonarne jednolite magisterskie w j. polskim), lekarsko-dentystyczny (stacjonarne jednolite magisterskie w j. polskim), pielęgniarstwo (stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia), położnictwo (stacjonarne I i II stopnia), ratownictwo medyczne (stacjonarne I stopnia), fizjoterapia (stacjonarne i niestacjonarne II stopnia i stacjonarne jednolite magisterskie).

⁹ Odstąpiono od oceny powyższego w roku akademickim 2021/2022 z uwagi na dysponowanie przez PUM niepełnymi danymi dot. liczby nauczycieli na dzień pobierania wyjaśnień.

dydaktyczni i dydaktyczni oceniani byli zgodnie z regulacjami wewnętrznymi. Dysponowano bazą dydaktyczną, umożliwiającą prawidłową realizację zadań. Kształcenie praktyczne na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym spełniało¹⁰ wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie ramowego programu zajęć praktycznych dla kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego¹¹.

Pomimo powyższego, podejmowane działania nie zawsze były realizowane poprawnie. Nauczyciele akademicki zatrudnieni w PUM¹², jako podstawowym miejscu pracy prowadzili mniej niż 75% godzin zajęć, w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim na kierunkach: lekarskim¹³ oraz pielęgniarstwo¹⁴, co było niezgodne z art. 73 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 120 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym. Również zawarte z podmiotami leczniczymi umowy, na podstawie których udostępniono PUM jednostki organizacyjne do prowadzenia działalności dydaktycznej i badawczej, nie zawierały wszystkich elementów wskazanych w ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej¹⁵. Ponadto nie przeprowadzono hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunkach: pielęgniarstwo i położnictwo¹⁶ oraz lekarskim¹⁷.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Funkcjonowanie systemów rekrutacyjnych uczelni.

1.1 Ustalanie planowanych limitów przyjęć i przyjęte przez uczelnię zasady rekrutacji.

Opis stanu faktycznego

PUM jest uczelnią publiczną nadzorowaną przez Ministra Zdrowia¹⁹ w zakresie zgodności działania z przepisami prawa oraz prawidłowości wydatkowania środków publicznych.

Na podstawie art. 444 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, Minister określił w latach 2019-2022, w drodze rozporządzeń²⁰, następujące limity przyjęć w podziale na kierunek i prowadzoną formę studiów, w tym:

- kierunek lekarski:
 - jednolite studia magisterskie w formie studiów stacjonarnych²¹ w języku polskim na rok: 2019/2020 - 250; 2020/2021 - 250; 2021/2022 - 250;
 - studia stacjonarne w języku polskim – miejsca dla cudzoziemców na rok: 2019/2020 - 2; 2020/2021 - 2; 2021/2022 - 2;

¹⁰ Badaniem NIK objęto 20 dzienników praktyk studentów, którzy zakończyli studia w roku akademickim 2020/2021 (po 10 z kierunków: lekarskiego oraz lekarsko-dentystycznego).

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1728; dalej: rozporządzenie w sprawie ramowego programu zajęć praktycznych.

¹² Dane za rok akademicki 2021/2022 nie zostały objęte analizą NIK, ponieważ do dnia zakończenia kontroli NIK podlegały rozliczeniu przez PUM.

¹³ W latach akademickich 2019/2020 i 2020/2021.

¹⁴ W tym studia II stopnia w roku akademickim 2020/2021.

¹⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 633 ze zm.; dalej: ustawa o działalności leczniczej.

¹⁶ W latach akademickich: 2019/2020 oraz 2020/2021.

¹⁷ W roku akademickim 2019/2020.

¹⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁹ Dalej: Minister.

²⁰ Odpowiednio na lata akademickie 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022: 1) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 lipca 2019 r. w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym (Dz. U. poz. 1344 ze zm.) dalej: rozporządzenie z 18 lipca 2019 r. w sprawie limitu przyjęć; 2) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym (Dz. U. poz. 1272); 3) rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym (Dz. U. poz. 1359).

²¹ Dalej: studia stacjonarne.

- jednolite studia magisterskie w formie studiów niestacjonarnych²² w języku polskim na rok: 2019/2020 - 20; 2020/2021 - 60; 2021/2022 - 65; limit przyjęć wzrósł rok do roku o 40 osób (200%) i o kolejne 5 osób (8,3%);
- studia stacjonarne lub niestacjonarne w języku innym niż język polski na rok: 2019/2020 - 140; 2020/2021 - 140; 2021/2022 - 140;
- kierunek lekarsko-dentystyczny:
 - studia stacjonarne w języku polskim na rok: 2019/2020 - 100; 2020/2021 - 100; 2021/2022 - 80; limit został obniżony w porównaniu do dwóch ostatnich lat akademickich o 20 osób (20%);
 - studia stacjonarne w języku polskim – miejsca dla cudzoziemców na rok: 2019/2020 - 2; 2020/2021 - 2; 2021/2022 - 2;
 - studia niestacjonarne w języku polskim na rok: 2019/2020 - 15; 2020/2021 - 30; 2021/2022 - 20; nastąpił wzrost o 15 osób (100%), a następnie spadek o 10 osób (33,3%) limitów rok do roku;
 - studia stacjonarne lub niestacjonarne w języku innym niż język polski na rok: 2019/2020 - 30; 2020/2021 - 30; 2021/2022 - 30.

(akta kontroli str. 13-27)

Wyjaśniając przyczynę wzrostu limitów na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym na studia niestacjonarne w języku polskim Rektor PUM wskazał m.in. że: (...) w roku akademickim 2020/2021 (...) ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną, obostrzenia, zamknięcie granic spodziewano się braku kandydatów na studia na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny prowadzony w języku angielskim, dlatego zwrócono się do Ministerstwa Zdrowia o zwiększenie limitu miejsc na studia niestacjonarne: do 60 na kierunek lekarski i do 30 na kierunek lekarsko-dentystyczny (...). W kolejnym roku akademickim 2021/2022 (...) ze względu na normującą się sytuację epidemiologiczną oraz wyższy nabór w roku poprzednim (...) Ministerstwo Zdrowia zaproponowało limit 75 miejsc na kierunek lekarski prowadzony w języku polskim w formie niestacjonarnej (projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 25.06.2021 r.), ze względu na uruchomiony program kredytów dla studentów. W wyniku korespondencji z Ministerstwem Zdrowia Uczelnia wyraziła propozycję zwiększenia limitu na kierunek lekarski w formie niestacjonarnej z 45 do 50 miejsc. (...).

W sprawie przyczyn obniżenia limitów na kierunku lekarsko-dentystycznym na studia stacjonarne i niestacjonarne w języku polskim Rektor wyjaśnił m.in. że: (...) decyzja była podyktowana tym, iż jednym z zaleceń Polskiej Komisji Akredytacyjnej, było zmniejszenie liczebności grup seminaryjnych i ćwiczeniowych na tym kierunku. Przy aktualnych zasobach dydaktycznych i dysponując obecną bazą lokalową zmusiło nas to do zmniejszenia naboru na kierunek lekarsko-dentystyczny. Inwestycje na potrzeby zwiększenia naszego potencjału dydaktycznego i zapewnienia wysokiej jakości nauczania, w części pokrywane są ze środków pozyskiwanych z kształcenia w języku angielskim, dlatego limit miejsc na studia w języku angielskim utrzymywany jest na stałym poziomie – 30 miejsc. (...) aby wypełnić w pełni limit w roku akademickim 2020/2021 przyjmowaliśmy na studia niestacjonarne abiturientów z ogólną średnią z matury poniżej 50%. Nie było to dobre, ani dla tej grupy maturzystów, ani dla polskiej medycyny. W związku z powyższym, aby uniknąć podobnej sytuacji i nie przyjmować osób z niską punktacją zdecydowaliśmy się na limit 45 miejsc na studiach niestacjonarnych w roku akademickim 2021/2022. Aby uniknąć podobnej sytuacji w uchwale rekrutacyjnej na rok akademicki 2022/2023, wprowadziliśmy minimalny próg

²² Dalej: studia niestacjonarne.

punktowy uprawniający do aplikowania na studia na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny, co pozwoliło pozyskać kandydatów z wysoką średnią z matury.

(akta kontroli str. 171-175, 176-193)

Uczelnia każdego roku informowała Ministra²³, że liczba miejsc na kierunek lekarski i lekarsko-dentystyczny szacowana była na podstawie: proporcji liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich, pojemności pomieszczeń dydaktycznych, bazy klinicznej dostępnej do prowadzenia ćwiczeń i zajęć praktycznych, zapotrzebowania na kadrę specjalistyczną lekarską i stomatologiczną (na podstawie danych z Urzędu Wojewódzkiego o zabezpieczeniu medycznym w regionie²⁴)²⁵.

Ustalono, że liczba nauczycieli PUM na 31 grudnia 2020 r. – w porównaniu do 31 grudnia 2018 r. – zmalała o 33 osoby (z 727 do 694), a liczba studentów ogółem wzrosła w tym czasie o 161 (z 4365 do 4526). Zmalała zatem proporcja liczby nauczycieli przypadających na jednego studenta z 0,17 do 0,15; wzrosła proporcja liczby studentów przypadających na jednego nauczyciela z 6,0 do 6,52.

(akta kontroli str. 13-27, 30-49)

Bazę dydaktyczną PUM stanowiły m.in. sale, pracownie i pomieszczenia: wykładowe, seminaryjne, seminaryjno-ćwiczeniowe, laboratoryjne, ćwiczeniowo-laboratoryjne, konferencyjne, dydaktyczne, kliniczne, zabiegowe, chirurgiczne, fantomowe, bioinformatyczne, mikroskopowe, prosektury, apteki (symulacja), cytostatyków, mikrobiologiczne, dostępności farmaceutycznej, stałej postaci leku, recepturowe, dietetyczne, lekarza rodzinnego, karetki, SOR, BLS, pielęgniarские, porodowe, ginekologiczne, intensywnej terapii, bloku operacyjnego, USG, laparoskopowe, szycia chirurgicznego, umiejętności klinicznych (oddechowa i trenażery), technologiczne (kuchnia), egzaminacyjne. Możliwości dydaktyczne Uczelni zwiększyły się od roku 2019 i następnie od 2022²⁶. Wszystkie sale były wyposażone w niezbędny sprzęt (stosownie do rodzaju zajęć w nich prowadzonych)²⁷.

Bazę kliniczną Uczelnia zapewniła w siedmiu podmiotach leczniczych na podstawie zawartych umów na potrzeby wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia.

(akta kontroli str. 50-79)

Przyznane Uczelni limity przyjęć na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny, co do zasady odpowiadały zgłoszonemu zapotrzebowaniu, poza dwoma niżej wskazanymi wyjątkami:

- 1) Liczba przyjęć proponowanych przez PUM na studia stacjonarne w języku polskim na kierunek lekarski w roku 2019/2020 wyniosła pierwotnie 220. Ministerstwo Zdrowia²⁸ w piśmie z 21 marca 2019 r. wyraziło zaniepokojenie

²³ Departament Nauki i Szkolnictwa Wyższego (w 2019 r.) i Departament Kwalifikacji Medycznych i Nauki (w latach 2020-2021).

²⁴ Informator statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego za rok (...).

²⁵ Pisma PUM: z 30 stycznia 2019 r. (BPD/13/2019), z 3 lutego 2020 r. (BPD/14/2020), z 30 marca 2021 r. (BPD/72/2021).

²⁶ Od kwietnia 2019 r.: sale ćwiczeniowe lekarza rodzinnego, karetki, SOR, BLS, pielęgniariska, porodowa, ginekologiczna, intensywnej terapii, bloku operacyjnego, USG, laparoskopowa, szycia chirurgicznego, umiejętności klinicznych (oddechowa i trenażery). Od marca 2022 r.: apteka (symulacja), pracownia cytostatyków, pracownia mikrobiologiczna, pracownia dostępności farmaceutycznej, pracownia stałej postaci leku, pracownia recepturowa.

²⁷ Np. stoły i krzesła, biurka, tablice, projektory, wideoprojektory, projektory multimedialne, ekrany, rzutniki, mikrofony, wskaźniki laserowe, wzmacniacze audio, kolumny głośnikowe, komputery (w tym laptopy), monitory, telewizory, kserokopiarki, tablice interaktywne, tablice magnetyczne, sprzęt laboratoryjny, stanowiska fantomowe, unity stomatologiczne, stoły zabiegowe, symulatory (m.in. porodowy, funkcji życiowych, noworodka, do cewnikowania), inkubator, łóżka ortopedyczne, stół sekcyjny, lada apteczna, szafki apteczne, wagi, manekiny, sprzęt reanimacyjny oraz różny sprzęt medyczny i aparatura medyczna.

²⁸ Dalej: Ministerstwo.

propozycją zachowania limitu przyjęć na kierunek lekarski na niezmiennym poziomie (w stosunku do roku 2018/2019) z uwagi na dane statystyczne wskazujące na istotne braki kadrowe w zawodzie lekarza oraz postępujące starzenie się kadry lekarskiej. Ministerstwo podało, że w celu przeciwdziałania tendencji wskazane jest kontynuowanie zwiększania liczby studentów w szczególności na studiach magisterskich w języku polskim na kierunku lekarskim i poprosiło o ponowną analizę limitu przyjęć na ten kierunek. PUM poinformował 28 marca 2019 r. o możliwości zwiększenia limitu przyjęć z 220 na 230 osób. Ministerstwo, w piśmie z 16 lipca 2019 r., wyraziło nadzieję, że podniesienie limitów „stanowić będzie początek ważnego i pożądanego trendu przesuwania przyznawanych limitów miejsc ze studiów niestacjonarnych w kierunku podstawowej działalności uczelni publicznej jaką powinno być nieodpłatne kształcenie studentów na potrzeby polskiego rynku pracy”. Ostatecznie Minister określił limit przyjęć na ww. kierunek w liczbie 250 osób.

Rektor PUM wyjaśnił, że nie są mu znane przyczyny zwiększenia przedmiotowych limitów. Podał, że: *Z korespondencji z Ministerstwa Zdrowia wynika, że na terenie całego kraju zachodzi problem z niedoborem kadry medycznej, co może stanowić przypuszczalną przyczynę zwiększenia w roku akademickim 2019/2020 limitu przyjęć na kierunek lekarski prowadzony w języku polskim w formie stacjonarnej.*

(akta kontroli str. 13-27, 171-175, 176-193)

- 2) Ministerstwo pismem z 21 maja 2020 r. nie wyraziło zgody²⁹ na zwiększenie limitu przyjęć ze 140 na 160 miejsc na studia w formie stacjonarnej / niestacjonarnej w języku innym niż język polski na kierunku lekarskim w roku 2020/2021, o co PUM zabiegał w piśmie z 3 lutego 2020 r.

(akta kontroli str. 13-27)

Limity wewnętrzne przyjęć, określone przez PUM na studia w języku polskim dla cudzoziemców, obejmowały kierunki: analityka medyczna, farmacja, fizjoterapia, kosmetologia, pielęgniarstwo i położnictwo. Limity te wynosiły:

- studia stacjonarne - po 2 miejsca na kierunki analityka medyczna, farmacja i fizjoterapia w każdym z badanych lat akademickich;
- studia I stopnia w formie stacjonarnej - po 2 miejsca na kierunki kosmetologia, pielęgniarstwo i położnictwo w każdym z badanych lat akademickich.

W latach 2019-2022 Uczelnia nie określała limitów wolnych miejsc dla cudzoziemców na kierunek ratownictwo medyczne. Rektor PUM wyjaśnił, że limity te obejmowały kierunki wskazane przez Ministerstwo (ratownictwo medyczne nie było kierunkiem wskazanym przez Ministerstwo).

(akta kontroli str. 13-27, 171-175, 176-193)

W sprawie określania limitów przyjęć na kierunki, do których nie odnoszą się limity określone przez Ministra (pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne, fizjoterapia) Rektor PUM wyjaśnił, że limity te (...) *zostają ustalone na podstawie danych z lat poprzednich i uwzględniają zainteresowanie studium na danym kierunku studiów oraz możliwości kadrowe oraz infrastrukturalne Uczelni.*

(akta kontroli str. 171-175, 176-193)

Liczba kandydatów i osób przyjętych w poszczególnych latach akademickich na studia stacjonarne i niestacjonarne (w nawiasie) na niżej wskazane kierunki wynosiła:

- kierunek lekarski:

²⁹ W piśmie nie podano uzasadnienia odmowy.

- studia stacjonarne w języku polskim na rok: 2019/2020 - 3094 (224); 2020/2021 - 3686 (251); 2021/2022 - 4296 (203);
- studia niestacjonarne w języku polskim na rok: 2019/2020 – 189 (43); 2020/2021 - 341 (40); 2021/2022 - 302 (40);
- studia stacjonarne lub niestacjonarne w języku angielskim na rok: 2019/2020 - 362 (140); 2020/2021 - 244 (122); 2021/2022 - 222 (94);
- kierunek lekarsko-dentystyczny:
 - studia stacjonarne w języku polskim na rok: 2019/2020 - 1240 (102³⁰); 2020/2021 - 1705 (107); 2021/2022 - 2083 (68);
 - studia niestacjonarne w języku polskim na rok: 2019/2020 - 97 (14); 2020/2021 - 209 (24); 2021/2022 - 172 (10);
 - studia stacjonarne lub niestacjonarne w języku angielskim na rok: 2019/2020 - 73 (26); 2020/2021 - 62 (25); 2021/2022 - 54 (19);
- kierunek pielęgniarstwo:
 - studia I stopnia stacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 208 (101); na rok 2020/2021 - 240 (114); na rok 2021/2022 - 337 (142);
 - studia II stopnia stacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 59 (53); na rok 2020/2021 - 89 (74); na rok 2021/2022 - 41 (33);
 - studia I stopnia niestacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 95 (90); na rok 2020/2021 - 120 (120); na rok 2021/2022 - 121 (121);
 - studia II stopnia niestacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 9 (0); na rok 2020/2021 - 37 (23); na rok 2021/2022 - 69 (53);
- kierunek położnictwo:
 - studia I stopnia stacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 110 (44); na rok 2020/2021 - 124 (44); na rok 2021/2022 - 194 (58);
 - studia II stopnia stacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 23 (22); na rok 2020/2021 - 37 (32); na rok 2021/2022 - 40 (38);
 - studia I stopnia niestacjonarne w języku polskim: nie prowadzono naboru;
 - studia II stopnia niestacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 7 (0); na rok 2020/2021 - 2 (0); na rok 2021/2022 - 0 (0);
- kierunek ratownictwo medyczne:
 - studia I stopnia stacjonarne w języku polskim: na rok 2019/2020 - 77 (39); na rok 2020/2021 - 104 (26); na rok 2021/2022 - nie prowadzono naboru;
 - studia I stopnia niestacjonarne w języku polskim: nie prowadzono naboru.

(akta kontroli str. 13-28)

W badanym okresie na kierunki położnictwo i ratownictwo medyczne nie prowadzono naborów na studia w języku innym niż język polski. Rektor PUM wyjaśnił: (...) *Dotychczas nie było zainteresowania studiowaniem na kierunku położnictwo i ratownictwo medyczne, stąd nie opracowano programów kształcenia w innym języku niż język polski. Dla kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk o Zdrowiu do roku 2015/2016 nie mieliśmy opracowanych programów kształcenia na żaden kierunek, dopiero pytania potencjalnych kandydatów na kierunek pielęgniarstwo i fizjoterapia, wpłynęło na decyzję o przygotowaniu programów w języku angielskim dla tych kierunków. Mimo posiadania programów kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo i fizjoterapia, żadnego roku nie było zainteresowania kandydatów na studia w języku angielskim.*

(akta kontroli str. 13-27, 171-175, 176-193)

Liczba kandydatów i osób przyjętych na studia w języku polskim dla cudzoziemców (w nawisie) wynosiła:

³⁰ W tym dwóch obcokrajowców (w ramach limitu miejsc dla cudzoziemców).

- studia stacjonarne:
 - analityka medyczna - rok 2019/2020 - 1 (1); rok 2020/2021 - 0 (0); rok 2021/2022 - 1 (1);
 - farmacja - rok 2019/2020 - 3 (2); rok 2020/2021 - 1 (1); rok 2021/2022 - 1 (1);
 - fizjoterapia - rok 2019/2020 - 2 (2); rok 2020/2021 - 0 (0); rok 2021/2022 - 1 (1);
 - studia I stopnia w formie stacjonarnej:
 - kosmetologia - rok 2019/2020 - 2 (2); rok 2020/2021 - 1 (1); rok 2021/2022 - 4 (2);
 - pielęgniarstwo - rok 2019/2020 i 2020/2021 - 0 (0); rok 2021/2022 - 1 (1);
 - położnictwo - rok 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 - 0 (0).
- (akta kontroli str. 13-28)

Przekroczenie limitów przyjęć określonych przez Ministra nastąpiło na kierunku lekarsko-dentystycznym na rok 2019/2020 (o 23 osoby), co opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 13-28)

W sprawie przekroczenia limitów przyjęć określonych przez Ministra na kierunku lekarskim na studia stacjonarne w języku polskim na rok 2020/2021 (przyjęto 251 osób, limit 250, przekroczenie o 1 osobę) Rektor PUM wyjaśnił: *Lista osób przyjętych na tym kierunku z dnia 30.10.2020 r. obejmowała 246 osób, nie przekroczono limitu (ostatnia lista); w tabeli nr 1 sporządzonej na potrzeby kontroli NIK wskazano, że przyjęto 251 osób (tj. 5 osób więcej). Rozbieżność wynika z faktu, że dane statystyczne podawane do EN-1 zawierają informacje aktualne na dzień sporządzenia sprawozdania, które najczęściej musi zostać sporządzone i wysłane przed ostatecznym zakończeniem rekrutacji. Państwo prosili, by w tabelach podać wyniki z EN-1, stąd rozbieżność. W roku akademickim 2020/2021 dane były podawane na dzień 15.10.2020 r., natomiast rekrutacja trwała do 30.10.2020 r. Limit miejsc w ramach rekrutacji nie został przekroczony.*

W sprawie przekroczenia limitów przyjęć określonych przez Ministra na kierunku lekarsko-dentystycznym na studia stacjonarne w języku polskim na rok 2020/2021 (przyjęto 107 osób, limit 100, przekroczenie o 7 osób) Rektor PUM wyjaśnił: *Lista osób przyjętych na tym kierunku z dnia 30.10.2020 r. (koniec rekrutacji) obejmowała 101 osób. Przyjęto o jedną osobę więcej ponad limit ze względu na dużą grupę osób o takiej samej liczbie punktów 148/75. Postąpiono zgodnie z §16 ust. 3 Uchwały Nr 137/2018 Senatu PUM „Jeżeli liczba kandydatów o jednakowej liczbie punktów uzyskanych w postępowaniu rekrutacyjnym, przekroczy ustalony limit przyjęć na dany kierunek lub go nie dopełni, Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne³¹ mogą, z zastrzeżeniem ust. 5, zakwalifikować do przyjęcia na studia większą lub mniejszą liczbę kandydatów legitymujących się tą samą liczbą punktów, tak aby ostateczna liczba przyjętych osób w jak najmniejszym stopniu odbiegała od ustalonego limitu” i 5 „Na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym w przypadku znacznej (w stosunku do ustalonego limitu) liczby kandydatów, którzy uzyskali taką samą punktację, o pierwszeństwie w przyjęciu na studia decyduje wynik z przedmiotu, z którego kandydat uzyskał najwyższą liczbę punktów”. W tabeli nr 1 sporządzonej na potrzeby kontroli NIK wskazano, że przyjęto 107 osób. Rozbieżność wynika z tego, że dane statystyczne podawane do sprawozdania EN-1 zawierają informacje aktualne na dzień jego sporządzenia, które najczęściej musi zostać wykonane i wysłane przed ostatecznym zakończeniem rekrutacji. Państwo prosili, by w tabelach podać wyniki z EN-1, stąd rozbieżność. W roku akademickim 2020/2021 dane były podawane na dzień 15 października, natomiast rekrutacja trwała do 30*

³¹ Dalej: WKR.

października 2020 r. W związku z tym limit miejsc w ramach rekrutacji został prawidłowo wykorzystany.

(akta kontroli str. 13-28, 171-175, 176-193)

Warunki i tryb rekrutacji na I rok studiów określone były w uchwałach Senatu Uczelni w sprawie ustalenia zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim:

- 2019/2020 – uchwała Senatu nr 64/2018 z 30 maja 2018 r., zmieniona uchwałą Senatu nr 137/2018 z 19 grudnia 2018 r.³²; nabór obejmował 14 kierunków: lekarski, lekarsko-dentystyczny, higiena dentystyczna, analityka medyczna, biotechnologia, farmacja, administracja i zarządzanie w ochronie zdrowia, dietetyka, fizjoterapia, kosmetologia, pielęgniarstwo, położnictwo, psychologia zdrowia, ratownictwo medyczne.
- 2020/2021- uchwała Senatu nr 64/2019 z 26 czerwca 2019 r., zmieniona uchwałą nr 12/2020 z 18 marca 2020 r. i nr 43/2020 z 24 czerwca 2020 r.; nabór obejmował ww. 14 kierunków.
Na podstawie art. 79 ust. 5a ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2³³ w związku z art. 70 ust. 1 i art. 51 b ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym Rektor PUM wydał zarządzenie nr 93/2020 z 14 lipca 2020 r. zmieniające uchwałę Senatu nr 64/2019 w zakresie terminów dostarczania dokumentacji (świadectw maturalnych)³⁴.
- 2021/2022 – uchwała Senatu nr 37/2020 z 27 maja 2020 r. zmieniona uchwałą Senatu nr 45/2020 z 24 czerwca 2020 r.; nabór obejmował 11 kierunków: lekarski, lekarsko-dentystyczny, analityka medyczna, biotechnologia, farmacja, dietetyka, fizjoterapia, kosmetologia, pielęgniarstwo, położnictwo, psychologia zdrowia.

Uchwały Senatu określały m.in.: etapy postępowania rekrutacyjnego; warunki przystąpienia do postępowania rekrutacyjnego; zasady rekrutacji w zależności od formy, stopnia i kierunku studiów; dokumenty wymagane w prowadzonym w PUM postępowaniu rekrutacyjnym; ustalanie wyników postępowania; terminy rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji. W uchwałach Senatu, mimo wstępnego określenia terminów rekrutacji, wskazano, że dokładne terminy miały zostać ustalone w drodze odrębnych uchwał Senatu i ogłoszone na stronie internetowej PUM do 31 marca roku (odpowiednio) 2019, 2020 i 2021³⁵. Uchwały Senatu ustalały również przebieg postępowania odwoławczego w przypadku decyzji odmownej WKR. W jednym z załączników określono zasady przeliczania na punkty kwalifikacyjne ocen z egzaminów na świadectwach maturalnych. Zasady rekrutacji ustalone w ww. uchwałach dotyczyły studiów prowadzonych w języku polskim³⁶. Zasady przyjmowania laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów olimpiad tematycznych określały odrębne uchwały Senatu.

³² Na podstawie art. 266 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w terminie do 31 grudnia 2018 r. senaty uczelni były zobowiązane dostosować uchwały określające warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na rok akademicki 2019/2020.

³³ Dz. U. z 2022 r. poz. 376.

³⁴ Zarządzenie nr 106/2020 z 6 sierpnia 2020 r. – w związku z art. 51 b ust. 1 pkt 1 ustawy o szkolnictwie wyższym.

³⁵ Były to m.in. uchwały Senatu PUM nr 18/2019 z 13 marca 2019 r.; nr 13/2020 z 18 marca 2020 r. (ze zm.); nr 21/2021 z 31 marca 2021 r. (ze zm.).

³⁶ Szczegółowe informacje dla cudzoziemców przyjmowanych na studia w języku polskim określono w odrębnych przepisach zamieszczonych na stronie internetowej PUM w zakładce „cudzoziemcy”.

Uczelnia określiła zasady postępowania w sytuacji uzyskania takiej samej liczby punktów w czasie rekrutacji na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny³⁷.

(akta kontroli str. 13-27, 88-92)

W podstawach prawnych pięciu uchwał Senatu PUM w sprawie ustalenia zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne nie wskazano przepisu art. 28 ust. 1 pkt 10 ustawy o szkolnictwie wyższym, co opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 13-27, 93-133)

Analiza dokumentacji rekrutacyjnej, w tym list rankingowych (pierwotnych) i list osób przyjętych, tj. decyzji WKR, na kierunek lekarski w roku 2021/2022 wykazała, co następuje: Lista rekrutacyjna z 15 lipca 2021 r. obejmowała 437 osób. Ostatnia zakwalifikowana osoba uzyskała 160 punktów. Progi punktowe i liczba osób zakwalifikowanych do przyjęcia określane były na posiedzeniach WKR jakie odbywały się w okresie od 15 lipca do 29 października 2021 r. Lista osób przyjętych z 29 października 2021 r. obejmowała 234 osoby. Ostatnia osoba przyjęta uzyskała 141 punktów (suma dwóch wymaganych przedmiotów). Ogółem przyjęto 168 osób z punktacją poniżej 160 pkt, tj. osób wcześniej niezakwalifikowanych w decyzji WKR z 15 lipca 2021 r. (poz. od 67 do 234)³⁸.

W trakcie rekrutacji rozszerzano listy zakwalifikowanych osób do przyjęcia (w związku z licznymi rezygnacjami kandydatów, zmianą punktacji przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne na świadectwach maturalnych). Na posiedzeniach WKR - po analizie wyników postępowania - obniżano progi punktowe oraz określano wysokość progów punktowych.

Takie same reguły postępowania stwierdzono w czasie naborów na rok akademicki 2020/2021 i 2019/2020 oraz na kierunek lekarsko-dentystyczny (we wszystkich trzech badanych latach).

(akta kontroli str. 13-27)

W sprawie zastosowanych zasad / mechanizmów / procedur w procesie rekrutacyjnym na ww. kierunki studiów Rektor PUM wyjaśnił m.in.: *W trakcie*

³⁷ 1) § 16 ust. 3 i 5 Załącznika do uchwały z 19 grudnia 2018 r. nr 137/2018 Senatu PUM obowiązującej w roku 2019/2020:

Jeżeli liczba kandydatów o jednakowej liczbie punktów uzyskanych w postępowaniu rekrutacyjnym, przekroczy ustalony limit przyjęć na dany kierunek lub go nie dopełni, WKR mogą, z zastrzeżeniem ust. 5, zakwalifikować do przyjęcia na studia większą lub mniejszą liczbę kandydatów legitymujących się tą samą liczbą punktów, tak aby ostateczna liczba przyjętych osób w jak najmniejszym stopniu odbiegała od ustalonego limitu.

Na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym w przypadku znacznej (w stosunku do ustalonego limitu) liczby kandydatów, którzy uzyskali taką samą punktację, o pierwszeństwie w przyjęciu na studia decyduje wynik z przedmiotu, z którego kandydat uzyskał najwyższą liczbę punktów.

2) § 16 ust. 3 i 5 Załącznika do uchwały z 26 czerwca 2019 r. nr 64/2019 Senatu PUM obowiązującej w roku 2020/2021: Jeżeli liczba kandydatów o jednakowej liczbie punktów uzyskanych w postępowaniu rekrutacyjnym, przekroczy ustalony limit przyjęć na dany kierunek, WKR mogą, z zastrzeżeniem ust. 5, zakwalifikować do przyjęcia na studia większą liczbę kandydatów legitymujących się tą samą liczbą punktów, tak, aby ostateczna liczba przyjętych osób w jak najmniejszym stopniu odbiegała od ustalonego limitu. Na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym w przypadku znacznej (w stosunku do ustalonego limitu) liczby kandydatów, którzy uzyskali taką samą punktację, o pierwszeństwie w przyjęciu na studia decyduje wynik z przedmiotu, z którego kandydat uzyskał najwyższą liczbę punktów.

3) § 16 ust. 3, 4 i 6 Załącznika do uchwały z 27 maja 2020 r. nr 37/2020 Senatu PUM obowiązującej w roku 2021/2022: Jeżeli liczba kandydatów o jednakowej liczbie punktów uzyskanych w postępowaniu rekrutacyjnym, przekroczy ustalony limit przyjęć na dany kierunek, właściwa WKR może, z zastrzeżeniem ust. 4-6, zakwalifikować do przyjęcia na studia większą liczbę kandydatów legitymujących się tą samą liczbą punktów, tak, aby ostateczna liczba przyjętych osób w jak najmniejszym stopniu odbiegała od ustalonego limitu. Na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i fizjoterapia w przypadku znacznej (w stosunku do ustalonego limitu) liczby kandydatów, którzy uzyskali taką samą punktację, o pierwszeństwie w przyjęciu na studia decyduje wynik z przedmiotu, z którego kandydat uzyskał najwyższą liczbę punktów. Na kierunkach prowadzonych na Wydziale Nauk o Zdrowiu, za wyjątkiem kierunku fizjoterapia, w przypadku znacznej (w stosunku do ustalonego limitu) liczby kandydatów, którzy uzyskali taką samą punktację, o pierwszeństwie w przyjęciu na studia decyduje wynik z przedmiotu język ojczysty.

³⁸ 66 osób przyjętych uzyskało co najmniej 160 punktów.

procesu rekrutacji na studia w PUM w Szczecinie WKR podejmują decyzje na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów zewnętrznych i opracowanych w Uczelni stosownych aktów prawnych. Działając w interesie Uczelni, opierając się na posiadanym doświadczeniu, obowiązujących procedurach i aktach prawnych, ogłaszają kolejne listy rankingowe, dbając o to, by liczba osób przyjętych na studia w jak najmniejszym stopniu odbiegała od limitów przyznanych przez Ministerstwo Zdrowia. Podejmując decyzje opierają się na obowiązujących w danych latach akademickich Uchwałach Senatu PUM dotyczących zasad i trybu rekrutacji na studia w PUM.³⁹

(akta kontroli str. 171-175, 176-193)

Na podstawie badania próby 70 przykładowych decyzji odmownych WKR oraz czterech odwołań od decyzji (co stanowiło 100%) stwierdzono, że zachowywano warunki dotyczące wydawania decyzji odmownych przez WKR oraz trybu odwoławczego od decyzji odmownej. Decyzje odmowne WKR były decyzjami administracyjnymi, w decyzjach zamieszczono uzasadnienie prawne i faktyczne⁴⁰. Decyzje rozstrzygające Rektora PUM w sprawie wniesionych odwołań od decyzji WKR były decyzjami administracyjnymi i utrzymały w mocy decyzje WKR.

(akta kontroli str. 13-27, 82-83)

Terminy rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia ustalone przez Uczelnię były przestrzegane.

(akta kontroli str. 13-27)

Na podstawie analizy dokumentacji rekrutacyjnej, w tym list rankingowych / decyzji WKR z roku akademickiego 2019/2020 na kierunek lekarski stwierdzono, że wydano dwie decyzje WKR z 8 października 2019 r. z różnym sposobem przyjętych progów punktowych i liczbą zakwalifikowania kandydatów oraz wydano decyzje WKR z 10 i 11 października 2019 r. mimo, iż we wszystkich ww. decyzjach WKR określono termin na uzupełnienie dokumentacji do 14 października 2019 r., co opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 13-27, 144-170)

W dokumentacji prowadzonych procesów rekrutacyjnych stwierdzono rozbieżności dotyczące liczby osób faktycznie przyjętych na studia w porównaniu do liczby osób wskazanych na liście osób przyjętych, tj.:

- kierunek lekarski (studia stacjonarne):
 - rok 2020/2021 – lista osób przyjętych z 30 października 2020 r. obejmowała 246 osób; w tabeli nr 1 sporządzonej na potrzeby kontroli NIK wskazano, że przyjęto 251 osób (tj. 5 osób więcej);
 - rok 2019/2020 – lista osób przyjętych z 14 października 2019 r. obejmowała 222 osoby; w tabeli nr 1 wskazano, że przyjęto 224 osoby (tj. 2 osoby więcej).
- kierunek lekarsko-dentystyczny (studia stacjonarne):
 - rok 2020/2021 – lista osób przyjętych z 30 października 2020 r. obejmowała 101 osób; w tabeli nr 1 wskazano, że przyjęto 107 osób (tj. 6 osób więcej);

³⁹ W wyjaśnieniach przytoczono fragmenty z: § 9 i § 14-16 załącznika do Uchwały Nr 137/2018 Senatu PUM z 19 grudnia 2018 r. zmieniającej uchwałę Nr 64/2018 w sprawie ustalenia zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie w roku akademickim 2019/2020; § 9 i § 14-16 załącznika do Uchwały Nr 64/2019 Senatu PUM z 26 czerwca 2019 r. ze zm.; § 9 i § 14-16 załącznika do Uchwały Nr 37/2020 Senatu PUM z 27 maja 2020 r. ze zm.

⁴⁰ Przyczyny decyzji odmownych: niedostarczenie w terminie wymaganych dokumentów, niezyskanie wymaganej liczby punktów, niezyskanie na egzaminie maturalnym min. 30% z wszystkich przedmiotów uwzględnianych w postępowaniu rekrutacyjnym na danym kierunku, niezpełnienie w wymaganym terminie elektronicznego zgłoszenia kandydatury o wyniki uzyskane na egzaminie maturalnym z wymaganych przedmiotów.

– rok 2019/2020 – lista osób przyjętych z 14 października 2019 r. obejmowała 100 osób; w tabeli nr 1 wskazano, że przyjęto 102 osoby (tj. 2 osoby więcej). Rektor PUM wyjaśnił: (...) *rozbieżności wynikają z tego, że dane statystyczne podawane do EN-1 zawierają informacje aktualne na dzień sporządzenia sprawozdania, które najczęściej musi zostać sporządzone i wysłane przed ostatecznym zakończeniem rekrutacji. Prosim Państwo by w tabelach podać wyniki z EN-1, stąd rozbieżność. W roku akademickim 2019/2020 (...) i 2020/2021 dane były podawane na dzień 15 października, natomiast rekrutacja trwała do 30 października. Limit został wykorzystany prawidłowo, podano poprawne dane – zgodne z EN-1.*

(akta kontroli str. 13-28)

1.2 Ustalanie i pobieranie opłaty za przeprowadzenie rekrutacji.

Opłaty za przeprowadzenie rekrutacji na studia w języku polskim na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym oraz pielęgniarstwie i położnictwie określono na podstawie § 38 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów⁴¹ w wysokości 85 zł w każdym z kontrolowanych lat akademickich. Opłaty rekrutacyjne na studia w języku obcym (angielskim) na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym określono na podstawie zarządzeń Rektora PUM⁴² w wysokości 85 zł (w latach 2019/2020 i 2020/2021) oraz równowartość kwoty 85 euro (w roku 2021/2022).

(akta kontroli str.13-27, 84-87, 134-143)

W sprawie wzrostu wysokości opłat rekrutacyjnych na studia w języku obcym Rektor PUM wyjaśnił: *Wysokość opłaty rekrutacyjnej w kwocie 85 zł w latach 2019/20 i 2020/21 była na takim samym poziomie jak opłata rekrutacyjna na kierunki polskie. Z powodu kolosalnie wzrastających kosztów obsługi rekrutacji na kierunek anglojęzyczny i braku możliwości pokrycia ich (...) z opłaty na tak niskim poziomie, dokonano analizy realnych kosztów rekrutacji i działań z nią związanych, a następnie oszacowano wraz z Działem Kwestury kwotę, która pokryje te potrzeby. Wysokość kwoty wynika z następujących czynników:*

- *Koszty opłaty za system rekrutacyjny.*
- *Opłaty za usługi firm rekrutacyjnych.*
- *Koszty ręcznego wprowadzania danych ze skanów świadectw maturalnych, w tym każde świadectwo musi być indywidualnie przeanalizowane i ze względu na różne systemy ocen w różnych krajach przeliczone na uniwersalne punkty.*
- *Zmniejszająca się liczba aplikujących podnosi koszt jednostkowy.*
- *Opłaty wpływają z całego świata i prowadzenie konta w walucie euro ułatwia przelewy aplikantom.*

(akta kontroli str.171-175, 176-193)

W podstawach prawnych ww. zarządzeń Rektora PUM wskazano: art. 79 ust. 1 pkt 3 oraz art. 80 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym. Nie wskazano art. 79 ust. 2 pkt 1 ustawy o szkolnictwie wyższym co opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 13-27, 134-143)

⁴¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 661, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie studiów.

⁴² Zarządzenia Rektora PUM w sprawie ustalenia wysokości opłat za studia prowadzone w języku obcym na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim i Wydziale Lekarsko-Stomatologicznym dla studentów rozpoczynających studia w roku akademickim (...) oraz wysokości opłat pobieranych w postępowaniu rekrutacyjnym na ww. studia - odpowiednio na rok 2019/2020 nr 35/2019 z 15 kwietnia 2019 r., rok 2020/2021 nr 66/2020 z 8 czerwca 2020 r., rok 2021/2022 nr 58/2021 z 26 maja 2021 r.; dalej odpowiednio: zarządzenie Rektora PUM nr 35/2019; zarządzenie Rektora PUM nr 66/2020; zarządzenie Rektora PUM nr 58/2021.

W analizowanym okresie nie wystąpiły przypadki niepobierania / zwalniania z opłat rekrutacyjnych.

(akta kontroli str. 84-85)

Przychody z opłat rekrutacyjnych wynosiły łącznie 2 063 399,09 zł (co stanowiło 0,3% przychodów Uczelni ogółem), w tym w poszczególnych latach: 2019 r. - 623 906,45 zł (0,3%), 2020 r. - 621 573,93 zł (0,3%), 2021 r. - 817 918,71 zł (0,3%).

(akta kontroli str. 86-87)

Prawidłowość pobierania opłat za przeprowadzenie rekrutacji, w tym ich terminowe wniesienie, zweryfikowano na próbie 20 kandydatów z kierunku lekarsko-dentystycznego (rok akademicki 2021/2022).

(akta kontroli str. 7-12)

Wysokość rocznych opłat za studia w języku obcym wynosiła:

- na kierunku lekarskim:
 - w roku 2019/20 - rok studiów I-II 10 500 euro; rok studiów III-VI 11 000 euro;
 - w roku 2020/21 i 2021/22- rok studiów I-IV 12 000 euro; rok studiów V-VI 11 000 euro;
- na kierunku lekarsko-dentystycznym:
 - w roku 2019/20 - rok studiów I-II 10 500 euro; rok studiów III-V 11 000 euro;
 - w roku 2020/21 i 2021/22 - rok studiów I-V 12 000 euro.

(akta kontroli str.13-27)

Przychody z opłat za studia w języku obcym wynosiły łącznie 91 697 301,69 zł (co stanowiło 15,2% przychodów Uczelni ogółem), w tym w poszczególnych latach: 2019 r. - 29 597 109,31 zł (16,5%), 2020 r. - 31 066 091,86 zł (16,2%), 2021 r. - 31 034 100,52 zł (13,4%).

(akta kontroli str. 84-87)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W PUM przekroczone limity przyjęć określone przez Ministra w rozporządzeniu z 18 lipca 2019 r. w sprawie limitu przyjęć w przypadku kierunku lekarskiego na studia niestacjonarne w języku polskim na rok 2019/2020, tj. przyjęto 43 osoby, podczas gdy limit wynosił 20 (limit przekroczone o 23 osoby).

(akta kontroli str. 13-28)

Rektor PUM wyjaśnił: *Mimo zastosowanej praktyki telefonicznego kontaktu ze studentami, którzy osiągnęli wyznaczony na kolejnej liście rekrutacyjnej limit punktów, celem potwierdzenia podjęcia przez nich studiów w PUM w Szczecinie, nie udało się uzyskać wypełnienia limitu (dotyczy studiów stacjonarnych). Z uwagi na potencjalne wolne miejsca, które powinny być w pełni wypełnione zdecydowano o zwiększeniu naboru na studia niestacjonarne o 23 osoby, co sumarycznie nie przekraczało przyznanego limitu miejsc (250+20) na kierunku lekarskim stacjonarnym i niestacjonarnym. Pozwoliło na obsadzenie wszystkich miejsc zgodnie z pełnymi możliwościami dydaktycznymi bazy Uczelni.*

(...) W przypadku przekroczenia limitu na studiach niestacjonarnych nie wynikały z tego obciążenia finansowe z uwagi na fakt odpłatności za studia przez studenta. Jak wskazano powyżej w tym przypadku przekroczenia limitu przyjęć na studia niestacjonarne nie doszło do przekroczenia limitu przyjęć liczonego ogółem wspólnie dla kierunku lekarskiego w zakresie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, co nie przekraczało możliwości bazy dydaktyczno-kadrowej PUM. Nie wywołało to negatywnych skutków finansowych zarówno dla budżetu państwa jak i dla Uczelni. W algorytmie stanowiącym podstawę do naliczenia

subwencji nie ujęto studentów niestacjonarnych, a więc nie powoduje to zwiększenia obciążenia finansowego budżetu państwa.

(akta kontroli str. 171-175, 176-193)

NIK podkreśla, że obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości sumowania przyznanych limitów miejsc. Minister w drodze rozporządzenia określa odrębnie limity przyjęć nie tylko w ramach poszczególnych kierunków, ale i dla poszczególnych form studiów (stacjonarnych i niestacjonarnych).

2. W podstawach prawnych zarządzeń Rektora PUM⁴³ określających wysokość opłat rekrutacyjnych na studia w języku obcym (art. 79 ust. 1 pkt 3 oraz art. 80 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym) nie wskazano przepisu art. 79 ust. 2 pkt 1 tej ustawy, który stanowi: *Uczelnia publiczna może pobierać opłaty również za przeprowadzenie rekrutacji.*

(akta kontroli str.13-27, 134-143)

Rektor PUM wyjaśnił: *Przepis art. 79 ust. 2 pkt 2 ustawy nie został przywołany w zarządzeniach przez przeoczenie, jednakże nie oznacza to, że zarządzenia te zostały wydane z rażącym naruszeniem prawa lub bez podstawy prawnej. Trzeba bowiem odróżnić uchybienia w sformułowaniu podstawy prawnej od przypadków braku podstawy prawnej w ogóle. Brak podstawy prawnej oznacza bowiem, że dane działanie organu (tu: zarządzenie Rektora) rzeczywiście nie posiada podstawy prawnej, a nie to, że jej nie wymienia czy wymienia niewłaściwy przepis.*

(akta kontroli str. 171-175, 176-193)

W ocenie NIK projekty zarządzeń, w których Rektor PUM określił wysokość opłat rekrutacyjnych zostały przygotowane w sposób nierzetelny.

3. W podstawach prawnych pięciu uchwał Senatu PUM w sprawie ustalenia zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne nie wskazano przepisu art. 28 ust. 1 pkt 10 ustawy o szkolnictwie wyższym, tj. w uchwałach:

- nr 64/2019 z 26 czerwca 2019 r., nr 12/2020 z 18 marca 2020 r. i nr 43/2020 z 24 czerwca 2020 r. (na rok akademicki 2020/2021),
- nr 37/2020 z 27 maja 2020 r. i 45/2020 z 24 czerwca 2020 r. (na rok 2021/2022).

Przepis art. 28 ust. 1 pkt 10 ustawy o szkolnictwie wyższym stanowi, że *do zadań senatu należy ustalanie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia i kształcenie specjalistyczne.*

(akta kontroli str. 13-27, 93-133)

Rektor PUM wyjaśnił: *Faktycznie ww. uchwały nie przywołują podstawy kompetencyjnej z ustawy, natomiast powołują się na powielającą ją podstawę ze Statutu uczelni (§ 123 ust. 1 starego Statutu, a później § 93 ust. 1 nowego Statutu). Jednakże wskazać należy, że takie uchybienie nie oznacza, że uchwały te zostały wydane z rażącym naruszeniem prawa lub bez podstawy prawnej. Trzeba bowiem odróżnić uchybienia w sformułowaniu podstawy prawnej od przypadków braku podstawy prawnej w ogóle. Brak podstawy prawnej oznacza bowiem, że dane działanie organu (tu: uchwała senatu) rzeczywiście nie posiada podstawy prawnej, a nie to, że jej nie wymienia czy wymienia niewłaściwy przepis.*

(akta kontroli str. 171-175, 176-193)

W ocenie NIK projekty zarządzeń, w których Rektor PUM określił wysokość opłat rekrutacyjnych zostały przygotowane w sposób nierzetelny.

4. Na podstawie analizy dokumentacji rekrutacyjnej, w tym list rankingowych / decyzji WKR z roku akademickiego 2019/2020 na kierunek lekarski stwierdzono, że

⁴³ Nr 35/2019; nr 66/2020; nr 58/2021.

8 października 2019 r. wydano dwie decyzje WKR z różnym sposobem przyjętych progów punktowych i liczbą zakwalifikowania kandydatów oraz wydano decyzje WKR 10 i 11 października 2019 r. mimo, iż w czterech ww. decyzjach WKR określono kandydatom termin na uzupełnienie dokumentacji do 14 października 2019 r., tj.:

- na liście rankingowej z 8 października 2019 r. (próg punktowy 149 pkt) - zakwalifikowano 262 osoby;
- na kolejnej liście rankingowej z tego samego dnia (próg 149/77 pkt) - zakwalifikowano 256 osób;
- na liście z 10 października 2019 r. (próg 148/83 pkt) - zakwalifikowano 283 osoby;
- na liście z 11 października 2019 r. (próg 148 pkt) - zakwalifikowano 344 osoby.
(akta kontroli str. 13-27, 144-170)

Rektor PUM wyjaśnił: *Postępowanie WKR spowodowane było koniecznością wypełnienia przyznanego przez Ministerstwo Zdrowia limitu miejsc. Po ogłoszeniu pierwszej listy rankingowej 8 października 2019 r. (wtorek) z punktacją 149/77, osoby pracujące w Dziale Rekrutacji, na prośbę WKR kontaktowały się telefonicznie z zakwalifikowanymi osobami celem potwierdzenia podjęcia przez nich studiów w PUM w Szczecinie. Niestety większość osób, z którymi się skontaktowano potwierdziło rezygnację ze studiów w naszej Uczelni, argumentując to podjęciem studiów w innej uczelni. W przypadku zaniechania wspomnianego kontaktu telefonicznego z osobami kwalifikowanymi Uczelnia naraziłaby się na niewypełnienie limitu. W związku z tym, komisja w tym samym dniu ogłosiła kolejną listę rankingową obniżając punktację do 149/75 i ustaliła termin na złożenie dokumentów zgodny z zapisem w uchwale dotyczącej zasad i trybu rekrutacji (§ 14 ust. 1 „Rekrutacja na studia w PUM na rok akademicki 2019/2020 rozpoczyna się nie wcześniej niż 13 maja 2019 roku i zostaje zakończona nie później niż 14 października 2019 r.”). Tak by zakwalifikowane osoby, które chciały podjąć studia zdążyły je dostarczyć wraz z wymaganymi badaniami lekarskimi. Takie postępowanie wynika z braku regulacji wymuszającej na kwalifikowanych osobach potwierdzenia rezygnacji z podjęcia studiów. Brakuje również centralnej listy rezygnacji obejmującej wszystkie uczelnie medyczne w Polsce, która pozwoliłaby uniknąć stosowania takich praktyk.*

Listy rankingowe zostały opublikowane na stronie PUM w zakładce dedykowanej Rekrutacji.

Postępowanie komisji miało na celu wypełnienie limitu przewidzianego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia. Zostały podjęte działania analogiczne do tych z 8 października 2019 r., coraz więcej osób rezygnowało z podjęcia studiów w PUM. Termin na dostarczenie dokumentów był jedynym możliwym do przyjęcia, ze względu na zbliżający się termin zakończenia rekrutacji. Pomimo podjętych działań nie wypełniono limitu, ostatecznie dokumenty złożyły 222 osoby.

(akta kontroli str. 171-175, 176-193)

W ocenie NIK czynności rekrutacyjne zostały przeprowadzone w sposób nierzetelny, w szczególności ze względu na wydanie ogółem trzech decyzji przed upływem terminu na uzupełnienie dokumentacji określonym w pierwszej decyzji WKR z 8 października 2019 r.

OCENA CZĄSTKOWA

Uczelnia rzetelnie planowała limity przyjęć na kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny uwzględniając m.in. możliwości dydaktyczne oraz mając na uwadze zapotrzebowanie na absolwentów tych kierunków w województwie. PUM określił i - co do zasady - przestrzegał warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji. Prawidłowo ustalano i pobierano opłaty za

przeprowadzenie rekrutacji. Uczelnia naruszyła przepisy określone przez Ministra w sprawie limitów przyjęć w przypadku kierunku lekarskiego na studia niestacjonarne w języku polskim na rok 2019/2020. Jako działanie nierzetelne NIK uznaje niewskazanie w podstawach prawnych zarządzeń Rektora PUM określających wysokość opłat rekrutacyjnych na studia w języku obcym przepisu art. 79 ust. 2 pkt 1 ustawy o szkolnictwie wyższym oraz pięciu uchwał Senatu PUM w sprawie ustalenia zasad i trybu przyjmowania kandydatów na studia stacjonarne i niestacjonarne przepisu art. 28 ust. 1 pkt 10 ustawy o szkolnictwie wyższym, a także sposób przeprowadzenia czynności rekrutacyjnych na rok 2019/2020 na kierunek lekarski w szczególności z uwagi na wydanie ogółem trzech decyzji WKR przed upływem terminu na uzupełnienie dokumentacji określonym w pierwszej decyzji WKR z 8 października 2019 r.

OBSZAR

2. Realizacja programów kształcenia w zakresie obowiązujących standardów i wymogów jakościowych.

Opis stanu faktycznego

2.1. W zakresie realizacji przez PUM Standardów kształcenia w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym, pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne i fizjoterapia, instytucje zewnętrzne prowadziły następujące kontrole (wizytacje):

- Kierunek pielęgniarstwo

22 kwietnia 2021 r. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej⁴⁴ (m.in. po zapoznaniu się z raportami Zespołu oceniającego PKA sporządzonymi po wizytacji przeprowadzonej 5-6 lutego 2021 r.) podjęło uchwałę nr 306/2021 w sprawie pozytywnej oceny programowej kierunku pielęgniarstwo prowadzonego na PUM na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym i studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Ww. ocena jakości kształcenia na kierunku pielęgniarstwo na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim przeprowadzona była z inicjatywy PKA w ramach harmonogramu prac określonych przez PKA na rok akademicki 2020/2021. Stwierdzono, iż proces kształcenia realizowany w PUM umożliwia studentom ww. kierunku osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym i studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. W uzasadnieniu oceny pozytywnej wskazano, iż w ocenie Prezydium PKA wszystkie kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁴⁵ z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej⁴⁶ zostały spełnione. W raportach Zespołu oceniającego sporządzonych po wizytacji przeprowadzonej 5-6 lutego 2021 r. nie sformułowano zaleceń. Następną oceną programową kierunku pielęgniarstwo powinna nastąpić w roku akademickim 2026/2027. PKA trzykrotnie oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia ocena odbyła się w roku akademickim 2014/2015 i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (uchwała nr 490/2015 Prezydium PKA z 25 czerwca 2015 r.) bez formułowania zaleceń.

Ponadto po przeprowadzeniu, na wniosek PUM, postępowania akredytacyjnego przez Krajową Radę Akredytacyjną Szkół Pielęgniarek i Położnych, decyzją Ministra nr 27/V/2021 z 13 marca 2021 r. wydaną na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących kształcenia pielęgniarek i położnych⁴⁷) udzielono akredytacji PUM na prowadzenie

⁴⁴ Dalej: PKA.

⁴⁵ Dalej: MNiSW.

⁴⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 1787; dalej: rozporządzenie w sprawie kryteriów oceny programowej.

⁴⁷ Dz. U. poz. 970; dalej: rozporządzenie w sprawie kształcenia pielęgniarek.

studiów na kierunku pielęgniarstwo na poziomie pierwszego i drugiego stopnia na okres 5 lat. Na podstawie decyzji nr 27/V/2021 wystawiono 13 marca 2021 r. certyfikat potwierdzający uzyskanie akredytacji dla kierunku kształcenia pielęgniarstwo (studia I i II stopnia) na okres 5 lat.

- Kierunek położnictwo

Pozytywną ocenę programową uzyskał kierunek położnictwo prowadzony na PUM na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym oraz drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim – uchwała nr 478/2022 Prezydium PKA z 23 czerwca 2022 r. (podjęta m.in. po zapoznaniu się z raportami Zespołu oceniającego PKA sporządzonymi po wizytacji przeprowadzonej 25-26 lutego 2022 r.). Ww. ocena jakości kształcenia na kierunku położnictwo na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim przeprowadzona była z inicjatywy PKA w ramach harmonogramu prac określonych przez PKA na rok akademicki 2021/2022. Prezydium PKA stwierdziło, że proces kształcenia realizowany na PUM umożliwiał studentom kierunku położnictwo osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym oraz drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim, jako że spełnione zostały kryteria określone w rozporządzeniu MNiSW w sprawie kryteriów oceny programowej. W raportach Zespołu oceniającego sporządzonych po wizytacji przeprowadzonej 25-26 lutego 2022 r. nie sformułowano zaleceń. PKA po raz pierwszy oceniła jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Kolejna ocena programowa ww. kierunku na PUM powinna nastąpić w roku akademickim 2027/2028.

- Kierunek lekarsko-dentystyczny

20 maja 2021 r. Prezydium PKA, po zapoznaniu się m.in. z raportem Zespołu oceniającego (wizytacja odbyła się zgodnie z harmonogramem prac PKA 5 i 6 marca 2021 r.) oraz stanowiskiem Uczelni z 29 kwietnia 2021 r. wskazującym na działania podjęte celem realizacji sformułowanych zaleceń pokontrolnych, podjęło uchwałę nr 362/2021 w sprawie pozytywnej oceny programowej kierunku lekarsko-dentystycznego prowadzonego w PUM na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim. Prezydium uznało, iż kryteria określone w rozporządzeniu w sprawie kryteriów oceny programowej zostały spełnione i proces kształcenia umożliwiał studentom kierunku lekarsko-dentystycznego osiągnięcie założonych efektów uczenia się. Następną oceną programową kierunku winna nastąpić w roku akademickim 2026/2027. Poprzednia ocena została wyrażona w uchwale Prezydium PKA nr 196/2015 z 09 kwietnia 2015 r. i była ona pozytywna.

Ocena standardów kształcenia w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 nie była przeprowadzana przez instytucje zewnętrzne na kierunkach ratownictwo medyczne i fizjoterapia oraz na kierunku lekarskim.

Na kierunku lekarskim ostatnia kontrola PKA odbyła się w roku akademickim 2016/2017, kiedy to Prezydium PKA podjęło 26 października 2017 r. uchwałę nr 575/2017 w sprawie pozytywnej oceny programowej na kierunku lekarskim prowadzonym na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Nauczania w Języku angielskim PUM na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu praktycznym. Kolejna zaplanowana jest w roku 2023/2024.

Ponadto w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 odbyły się dwie wizytacje Uniwersyteckiej Komisji ds. Jakości Kształcenia na kierunku lekarskim sprawdzające m.in. realizację standardów kształcenia, w wyniku których sformułowano rekomendacje. Komisja wizytująca, po wizytach w PUM 16 i 17 czerwca 2021 r. oraz 17 maja 2022 r. na skutek których sformułowano zalecenia, pozytywnie oceniła w raportach proces kształcenia na wizytowanym kierunku

lekarskim prowadzonym na Wydziale Medycyny i Stomatologii PUM. PUM odniósł się do ww. rekomendacji, zaplanował działania je uwzględniające lub wprowadził zmiany.

(akta kontroli str. 1263-1279, 1312-1397, 1405-1417, 1464-1727)

Senat PUM podjął w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 uchwały w sprawie ustalenia Programów studiów⁴⁸ na kierunkach prowadzonych w PUM.

(akta kontroli str. 1733-1738)

Poddane badaniu zapisy Programów studiów na kierunkach: lekarskim (stacjonarne / niestacjonarne j. polski jednolite magisterskie)⁴⁹, lekarsko-dentystycznym (stacjonarne / niestacjonarne jednolite magisterskie)⁵⁰ i fizjoterapii (studia jednolite magisterskie)⁵¹ obowiązujące od roku akademickiego 2020/2021, odpowiadały, określonym przepisami rozporządzenia MNiSW z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty i ratownika medycznego⁵² oraz rozporządzenia w sprawie studiów, wymogom w zakresie: łącznej liczby punktów ECTS, treści kształcenia, liczby godzin i punktów ECTS w zakresie nauczania praktycznego, zakresu i liczby godzin praktyk zawodowych, liczby punktów ECTS za zajęcia do wyboru⁵³. Zgodność z przepisami ww. rozporządzeń stwierdzono też w zakresie ogólnej liczby godzin zajęć określonej Programem studiów obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021 dla kierunku fizjoterapia i lekarskiego. Na kierunku lekarsko-dentystycznym, do ogólnej puli godzin włączono zajęcia z wychowania fizycznego (60 godzin), w rezultacie czego przed 31 marca 2021 r. (uchwałą Senatu PUM nr 23/2021 wprowadzono w Programie studiów zmianę) w Programie studiów brakowało 40 godzin⁵⁴. Uchwałą nr 23/2021 z 31 marca 2021 r. dla toku studiów 2020/2025 uzupełniono pulę godzin: 15 liczbę godzin ćwiczeń z przedmiotu Normy okluzji wieku dorosłego II rok studiów; 15 liczbę godzin ćwiczeń i dodano wykłady w zakresie przedmiotu Nowoczesne metody terapii stomatologicznej; zwiększono liczbę godzin o 2 wykłady z przedmiotu Choroby błony śluzowej IV rok; wprowadzono nowy przedmiot na V roku Kompetencje miękkie w stomatologii (10 godzin seminarium).

(akta kontroli str. 1326-1327, 1331-1333, 1352-1353, 1406, 1728-1730a, 1731-1732, 1773, 1777-1783)

⁴⁸ Zbadano kierunki: lekarski, lekarsko-dentystyczny, pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne i fizjoterapia.

⁴⁹ Uchwała Senatu PUM nr 50/2020 z 30 września 2020 r.

⁵⁰ Uchwała Senatu PUM nr 50/2020 z 30 września 2020 r. zmieniona uchwałą nr 6/2021 z 27 stycznia 2021 r., nr 23/2021 z 31 marca 2021 r. i nr 35/2022 z 22 czerwca 2022 r.

⁵¹ Uchwała Senatu PUM nr 51/2020 z 30 września 2021 r.

⁵² Dz. U. z 2021 r. poz. 755 ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie standardów.

⁵³ Standardy kształcenia dla danego kierunku. Według Standardów kształcenia dla kierunku lekarskiego (pkt 3.3): *Do dyspozycji uczelni pozostawia się nie mniej niż 550 godzin zajęć (36 punkty ECTS), które mogą być realizowane jako zajęcia uzupełniające wiedzę, umiejętności lub kompetencje społeczne, z tym że program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 3% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.* Zgodnie ze Standardami kształcenia dla kierunku lekarsko-dentystycznego (pkt. 3.1): *Do dyspozycji uczelni pozostawia się nie mniej niż 515 godzin zajęć (32 punkty ECTS), które mogą być realizowane jako zajęcia uzupełniające wiedzę, umiejętności lub kompetencje społeczne, z tym że program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 2% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.* Stosownie do Standardów kształcenia dla kierunku fizjoterapia (3.1): *Do dyspozycji uczelni pozostawia się nie mniej niż 500 godzin (30 punktów ECTS), które mogą być realizowane jako zajęcia uzupełniające efekty uczenia się w kategorii wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych, z tym że program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 5% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.*

⁵⁴ Ustalenia Zespołu oceniającego zawarto w Raporcie PKA sporządzonym po wizytacji 5-6 marca 2021 r.

Jak wyjaśniła Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM: *Przed 31 marca 2021 r. w Programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021 na kierunku lekarsko-dentystycznym uwzględniono 60 h zajęć z wychowania fizycznego w przekonaniu, że należą one do godzin, które są uwzględnione w Standardach jako godziny pozostawione do dyspozycji uczelni.*

(akta kontroli str. 1731-1732, 1777-1778)

Odnosząc się szczegółowo do zgodności treści ww. Programów studiów z zapisami wspomnianych powyżej rozporządzeń, wskazania wymaga, iż na kierunku:

- lekarskim⁵⁵ – zaplanowano do realizacji łącznie 5715 godzin zajęć (w tym 900 godzin klinicznego nauczania praktycznego na VI roku i 600 godzin praktyk zawodowych). W ramach zajęć na kierunku lekarskim przewidziano do realizacji 377 punktów ECTS, w tym w ramach klinicznego nauczania praktycznego 60 punktów ECTS i w ramach praktyk zawodowych 20 punktów ECTS. Program studiów umożliwiał studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 3% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, za zajęcia do wyboru można było bowiem uzyskać łącznie 22 punkty ECTS⁵⁶.
- lekarsko-dentystycznym⁵⁷ – do zrealizowania (po ostatniej zmianie Programu) było łącznie 5063 godzin zajęć⁵⁸ (w tym 900 godzin praktycznego nauczania klinicznego na V roku i 480 godzin w ramach praktyk zawodowych). W ramach zajęć – określono do realizacji 307 punktów ECTS⁵⁹ (po ostatniej zmianie Programu), w tym w ramach klinicznego nauczania praktycznego 60 punktów ECTS i w ramach praktyk zawodowych 16 punktów ECTS. Program studiów umożliwiał studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 2% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, gdyż za zajęcia do wyboru można było łącznie otrzymać 16 punktów ECTS⁶⁰.
- fizjoterapii⁶¹ – zaplanowano do realizacji łącznie 5310 godzin zajęć (w tym praktyki fizjoterapeutyczne 1560 godzin, w szczególności praktyka zawodowa na V roku 510 godzin). W ramach zajęć na kierunku fizjoterapia przewidziano do zrealizowania 300 punktów ECTS, w tym w ramach praktyki fizjoterapeutycznej 58 punktów, z czego 20 punktów ww. praktyka zawodowa.
Program studiów umożliwiał studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 5% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, bowiem pozwalał na uzyskanie 20 punktów ECTS⁶².

⁵⁵ Uchwała Senatu PUM nr 50/2020 z 30 września 2020 r. ustalająca obowiązujący na rok akademicki 2020/2021 Program studiów na Wydziale Medycyny i Stomatologii PUM na kierunku lekarskim – jednolite studia magisterskie.

⁵⁶ Według wyjaśnień Dziekana Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM język obcy nowożytny jest również przedmiotem do wyboru.

⁵⁷ Na 2020-2025 Program studiów został przyjęty uchwałą Senatu PUM nr 50/2020 z 30 września 2020 r. ze zm. uchwały nr: 6/2021 z 27 stycznia 2021 r., 23/2021 z 31 marca 2021 r., 35/222 z 22 czerwca 2022 r.

⁵⁸ Przed 31 marca 2021 r. (podjęcie uchwały nr 23/2021 zmieniającej uchwałę nr 50/2020), w związku z włączeniem do ogólnej liczby godzin 60 godzin zajęć z wychowania fizycznego, w Programie studiów – według ustaleń Zespołu oceniającego zawartych w Raporcie PKA sporządzonym po wizytacji 5-6 marca 2021 r. - brakowało 40 godzin. Uchwałą nr 23/2021 dla toku studiów 2020-2025 zwiększono o: 15 liczbę godzin ćwiczeń z przedmiotu Normy okluzji wieku dorosłego II rok studiów; 15 liczbę godzin ćwiczeń i dodano wykłady w zakresie przedmiotu Nowoczesne metody terapii stomatologicznej; zwiększono liczbę godzin o 2 wykłady z przedmiotu Choroby błony śluzowej IV rok; wprowadzono nowy przedmiot na V roku Kompetencje miękkie w stomatologii (10 godzin seminarium). Ogólna liczba godzin: uchwała nr 50/2020 – 5020 godzin, nr 6/2021 – 5020, nr 23/2021 – 5064, nr 35/2021 – 5063.

⁵⁹ Łączna liczba punktów ECTS określona uchwałami: 50/2020 – 302, 6/2021 – 305, 23/2021 i 35/2021 – 307.

⁶⁰ Według wyjaśnień Dziekana Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM, język obcy nowożytny jest również przedmiotem do wyboru.

⁶¹ Uchwała Senatu PUM nr 51/2020 z 30 września 2021 r. ustalająca dla roku akademickiego 2020/2021 Program studiów na kierunku fizjoterapia – jednolite studia magisterskie prowadzonym na Wydziale Nauk o Zdrowiu PUM.

⁶² Język obcy nowożytny jest również przedmiotem do wyboru.

(akta kontroli str. 1728-1730a)

Według wyjaśnień Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM: *Określone w Programach studiów (wraz z załącznikami i biorąc pod uwagę przyjęte uchwałami Senatu PUM zmiany) obowiązujących od roku akademickiego 2020/2021 wymogi dotyczące ogólnej liczby godzin zajęć, łącznej liczby punktów ECTS, treści kształcenia, liczby godzin i punktów ECTS w zakresie nauczania praktycznego, zakresu i liczby godzin praktyk zawodowych, liczby punktów ECTS za zajęcia do wyboru, zostały zrealizowane dla kierunku lekarsko-dentystycznego, lekarskiego.*

(akta kontroli str. 1732, 1777-1778)

Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM, odpowiadając na pytanie czy określone dla kierunku fizjoterapia w Programie studiów obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021 wymogi dotyczące ogólnej liczby godzin zajęć, łącznej liczby punktów ECTS, treści kształcenia, liczby godzin i punktów ECTS w zakresie nauczania praktycznego, zakresu i liczby godzin praktyk zawodowych, liczby punktów ECTS za zajęcia do wyboru, zostały zrealizowane, wyjaśniła: *Program studiów dla kierunku fizjoterapia jednolite studia magisterskie na lata 2020-2025 został przygotowany zgodnie z Wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu MNiSW z dnia 26 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia (...). Program jest w trakcie realizacji – zakończenie studiów do 30 września 2025 r. Wytyczne zostały zrealizowane w ukończonym pierwszym 2020/2021 i drugim 2021/2022 roku studiów.*

(akta kontroli str. 1261,1777-1778)

W PUM przeprowadzono systematyczną ocenę wytypowanych do badania obowiązujących od roku akademickiego 2020/2021 Programów studiów na kierunkach: lekarskim (stacjonarne / niestacjonarne j. polski jednolite magisterskie), lekarsko-dentystycznym (stacjonarne / niestacjonarne jednolite magisterskie) i fizjoterapii (studia jednolite magisterskie) według § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie studiów oraz zarządzeń Rektora PUM nr: 46/2016 z 12 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia Systemu monitoringu i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w PUM i 49/2021 z 29 kwietnia 2021 r. w sprawie Procedury oceny i doskonalenia jakości kształcenia w PUM.

Odnosząc się do kwestii oceny i doskonalenia Programu studiów na kierunku fizjoterapia w roku akademickim 2020/2021 Prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM wyjaśniła: *Działania na rzecz oceny i doskonalenia Programu studiów kierunku fizjoterapia prowadzone są przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia⁶³ i Komisję Programową. Działania te polegają na stałym monitorowaniu jakości całego procesu kształcenia, w tym kształcenia praktycznego, analizie zgodności sylabusów z Programem kształcenia i zakładanymi efektami uczenia się, analizie metod i form oraz sposobów weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta, udziale w ocenie efektów uczenia się otoczenia społeczno-gospodarczego (Gremium Interesariuszy Zewnętrznych). Realizacji tych zadań służą hospitacje zajęć dydaktycznych (...) i praktyk zawodowych, analiza wyników sesji egzaminacyjnych oraz badania ankietowe i monitoring losów absolwentów. Program studiów kierunku fizjoterapia, cykl 2020-2025 jest dopiero drugim rozpoczętym cyklem wg Standardów kształcenia z 2019 roku i jest przygotowany zgodnie z Wytycznymi. Wprowadzono od tego cyklu kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz dostosowano liczebności grup w celu lepszego kształtowania umiejętności praktycznych: ćwiczenia w pracowniach 12 osób, ćwiczenia kliniczne 8 osób. Po analizie wyników sesji egzaminacyjnej 2020/2021, w celu poprawy osiągnięcia efektów uczenia się, od kolejnego roku*

⁶³ Dalej: Wydziałowy ZZJK.

akademickiego wprowadzono na przedmiocie anatomia ćwiczenia w Centrum Symulacji Medycznych.

Dalej wyjaśniła: 1) Ocena Programu studiów fizjoterapia I rok 2020/2021: hospitacja zajęć dydaktycznych – z powodu epidemii COVID-19 nie przeprowadzono ani jednej hospitacji zajęć w roku akademickim 2020/2021, praktyki zawodowe - ocena placówki i mentora – pozytywna; analiza wyników sesji egzaminacyjnej po I roku wykazała niską zdawalność przedmiotu Anatomia – postanowiono udoskonalić Program dla cyklu od roku 2021/2022 i rozbić godziny przedmiotu na dwa semestry. 2) Ocena Programu studiów fizjoterapia II rok 2021/2022: hospitacja zajęć dydaktycznych – pozytywna, praktyki zawodowe - ocena placówki i mentora - pozytywna; 3) Monitoring losów absolwentów dla tego Programu będzie możliwy po zakończeniu cyklu kształcenia.

(akta kontroli str. 1770-1776)

Według wyjaśnień Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM w przedmiocie oceny i doskonalenia Programu studiów w roku 2020/2021 na kierunku lekarskim:

Ocena i doskonalenie Programu studiów na kierunku lekarskim do marca 2021 roku przeprowadzane były przez Zespół ds. analizy programu studiów, działający w ramach Wydziałowego ZZJK. Wydziałowy ZZJK został powołany decyzją Dziekana WMiS w dniu 28 stycznia 2020 r. W ramach WZZJK dla kierunku lekarskiego powołane zostały zespoły: Zespół ds. analizy programu studiów, Zespół ds. hospitacji, Zespół ds. przedmiotów klinicznych niezabiegowych, Zespół ds. przedmiotów klinicznych zabiegowych. W ramach WZZJK powołano wspólny dla kierunku lekarskiego – lekarsko-dentystycznego Zespół ds. przedmiotów przedklinicznych (ogólnomedycznych). Spotkania Zespołu ds. analizy programu studiów oraz ds. przedmiotów klinicznych zabiegowe odbyły się w marcu 2020 r., Zespołu ds. przedmiotów ogólnomedycznych (przedklinicznych) w lutym 2020 r., Zespołu ds. hospitacji w lutym 2020 r. Tematyka spotkań dotyczyła jakości prowadzonych zajęć, nie pojawiły się wnioski odnośnie zmian w Programie studiów na rok 2020/2021. Raport WZZJK za rok 2019/2020 dla kierunku lekarskiego w części Analiza programów kształcenia, w tym Planów studiów oraz osiągniętych efektów kształcenia nie zawierał sugestii zmian w Programie studiów. W ciągu roku akademickiego odbywały się spotkania ze studentami (starostami grup) organizowane przez Dziekana WMiS. W dniu 25 czerwca 2020 r. odbyło się spotkanie Pełnomocników Dziekana, dotyczące Programu kształcenia. Na spotkaniu omówiono realizację zajęć prowadzonych za pomocą technik zdalnych, która została oceniona dobrze. Na tej podstawie zaproponowano realizację wykładów dla roku IV i V w formie e-learningu. Ponadto dyskutowano o realizacji zajęć w Centrum Symulacji Medycznej, wskazując m.in. usprawnienie merytoryczne i organizacyjne zajęć. Od marca 2021 r. zaczęły być wdrażane zasady związane z Procedurami oceny i doskonalenia jakości kształcenia w PUM. W związku z tym powołano Komisję Programową dla kierunku lekarskiego (poprzednio Zespół ds. analizy programu studiów), zmieniono strukturę i skład Wydziałowego ZZJK. Wydziałowy ZZJK dokonuje systematycznego przeglądu Programów studiów, konkretnie, koordynator ds. programu studiów.

(akta kontroli str. 1775-1776, 1784)

Odnosząc się do zagadnienia oceny i doskonalenia Programu studiów w roku akademickim 2020/2021 na kierunku lekarsko-dentystycznym Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM wyjaśniła:

Ocena i doskonalenie Programu studiów na kierunku lekarsko-dentystycznym przed wizytacją PKA (marzec 2021) przeprowadzane były przez Zespół ds. analizy programu studiów w miarę potrzeby (zwykle raz w roku), np. po wprowadzeniu nowych przepisów prawa powszechnie obowiązującego, zmianie regulacji

wewnętrznych, pod wpływem propozycji zmian zgłaszanych przez interesariuszy wewnętrznych (studenci, członkowie WZZJK, kierownicy jednostek, nauczyciele) i zewnętrznych (absolwenci, pracodawcy). Od czasu wizytacji PKA opracowywanie i okresowy przegląd Programu studiów ma charakter usystematyzowany i sformalizowany, regulowane są Procedurą III (Procedury oceny i doskonalenia jakości kształcenia w PUM). Za przygotowanie projektu odpowiada Komisja Programowa (poprzednio Zespół ds. analizy programu studiów), kolejno program zatwierdzany jest przez Radę Dydaktyczną, a następnie przyjęty uchwałami Senatu. Ponadto, dla zapewnienia najwyższej jakości kształcenia systematycznego przeglądu Programów studiów dokonuje WZZJK - koordynator ds. programu studiów. Ocena realizacji i doskonalenie Programu studiów oparte jest na wielorakich źródłach informacji pozyskiwanych przez cały poprzedzający rok akademicki (...). Propozycje zmian doskonalących Program studiów i jego realizacja podlegają analizie podczas formalnych spotkań w ramach Komisji Programowej (poprzednio zespołu ds. analizy programu studiów) odbywających się minimum dwa razy w roku.⁶⁴

(akta kontroli str. 1775-1776, 1784-1786)

⁶⁴ Według wyjaśnień Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM: Przykładowe zmiany doskonalące program dla studentów toku 2020/2021 i jego realizacja:

Zmiany w przepisach prawa: 1. Wobec zmian ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty, które umożliwiły przystąpienie do egzaminu LDEK po ukończeniu 8 semestru studiów przesunięte na semestr zimowy 5 roku zostały przedmioty Orzecznictwo, Ratownictwo, Przygotowanie do LDEK na semestr zimowy (spotkanie Komisji Programowej (KP) 06 czerwca 2022 – Uchwała Senatu Nr 35/2022).

Propozycje komisji programowej/zespołu ds. zapewnienia jakości kształcenia oraz interesariuszy zewnętrznych:

1. Zwiększenie liczby godzin z przedmiotu Fizjologia narządu żucia/Anatomia i fizjologia narządu żucia aby utrwalić wiedzę w zakresie anatomii zębów (spotkanie z przedstawicielami pracodawców 27 maja 2020).
2. Wprowadzenie przedmiotu Nowoczesne metody terapii stomatologicznej (spotkanie zespołu ds. zapewnienia jakości kształcenia 10 czerwca 2020) oraz dookreślenie zakresu programu tego przedmiotu o maszynowe leczenie kanałowe (spotkanie z przedstawicielami pracodawców 06 marca 2020, 27 maja 2020).
3. Wprowadzenie nowego przedmiotu Normy okluzji wieku dorosłego (spotkanie zespołu ds. zapewnienia jakości kształcenia 10 czerwca 2020 oraz spotkanie pracodawców 27 maja 2020).
4. Wprowadzenie przedmiotu z zakresu pierwszej pomocy także na 2 i 3 roku; przeniesienie przedmiotu Promocja zdrowia jamy ustnej na 1 rok (spotkanie zespołu ds. zapewnienia jakości kształcenia 10 czerwca 2020).
5. Wprowadzenie przedmiotu Kompetencje miękkie w stomatologii (pracodawcy, spotkanie 11 marca 2021, 15 lutego 2021 r.).
6. Wprowadzenie zajęć z pacjentem w znieczuleniu ogólnym w ramach chirurgii stomatologicznej na 4 roku studiów do szpitala w Zdrojach (pracodawcy, spotkanie z interesariuszami 15 lutego 2021, KP 06 czerwca 2022).

Monitorowania skuteczności osiągania efektów uczenia się.

- Wskutek słabej zdawalności egzaminów na V roku spowodowanej ich skumulowaniem w ciągu 1-1,5 miesięcy wydłużono sesję – od roku akademickiego 2019/2020 zgodnie w PUM obowiązuje tzw. sesja ciągła.

Informacje od interesariuszy wewnętrznych (przedstawiciele parlamentu, kadra akademicka):

1. Zmiana oferty przedmiotów do wyboru na skutek słabego zainteresowania studentów niektórymi przedmiotami.
2. Wprowadzenie w zakres Nowoczesnych metod terapii stomatologicznych maszynowego leczenia kanałowego (studenci, prośby nieformalne w czasie zajęć ze stomatologii zachowawczej).
3. Wprowadzenie do nauczania nowego podręcznika z Protetyki stomatologicznej autorstwa Bożeny Dejak – propozycja studentów, ankieta Microsoft Teams 2020.
4. Przesunięcie przedmiotu Zarządzanie i ekonomika na 4 rok.

- Zalecenia PKA

1. Wprowadzenie zajęć z pacjentem w znieczuleniu ogólnym w ramach chirurgii stomatologicznej na 4 roku studiów (zalecenie w czasie wizytacji PKA).
2. Wprowadzenie zagadnień z implantologii w zakresie nowego przedmiotu Nowoczesne metody terapii stomatologicznych (zalecenie eksperta podczas wizytacji PKA).

W roku akademickim 2020/2021 Zespół ds. analizy programu studiów dla kierunku lekarsko-dentystycznego, uwzględniając powizytacyjne zalecenia Zespołu Oceniającego PAK przedstawił propozycje zmian programowych.

Dla toku studiów 2020-2025 dodano: 15 godzin ćwiczeń dla przedmiotu Normy Okluzji Wiek Dorosłego (rok II), 15 godzin ćwiczeń i 2 godziny wykładów w zakresie przedmiotu Nowoczesne Metody Terapii Stomatologicznej (rok IV), dwie godziny wykładów dla przedmiotu Choroby Błony Śluzowej (rok IV), 10 godzin seminariów w postaci zajęć Kompetencje Miękkie w Stomatologii (rok V).

2.2. PUM na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie standardów ustalił, dla kierunków: lekarski, lekarsko-dentystyczny, pielęgniarstwo, położnictwo, ratownictwo medyczne i fizjoterapia w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 Program odbywania praktyk zawodowych zawarty w zależności od kierunku studiów w różnych dokumentach, ich formę i terminy.

Na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym funkcjonują dokumenty pn. Programy praktyki studenckiej (wskazują m.in. na zakres praktyk zawodowych i ich wymiar, formę, liczbę punktów ECTS, wymagania stawiane opiekunom praktyki studenckiej i ich obowiązki) i Zasady realizacji praktyk przez studentów (wskazujące też na wymiar praktyk i ich zakres zgodny ze Standardami nauczania, formę, ogólny termin odbycia). W przypadku kierunków: położnictwo, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, odrębnego dokumentu w postaci Programu praktyk zawodowych nie stworzono, lecz realizację kształcenia praktycznego (zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe) opisywano w Indeksach umiejętności praktycznych, w których zawarto: zakres kształcenia praktycznego (w tym liczbę godzin / tygodni i punktów ECTS), regulamin kształcenia praktycznego (w tym: warunki przystąpienia studentów do zajęć praktycznych, organizację kształcenia praktycznego w tym jego formę, obowiązki studenta), indeks umiejętności praktycznych, zaliczenie efektów kształcenia w trakcie zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, zaliczenie zajęć praktycznych i zaliczenie praktyk zawodowych. Zaś na kierunku fizjoterapia zakres praktyk (w tym liczba godzin, ogólny termin praktyk, liczba punktów ECTS), ich formę, efekty kształcenia w trakcie praktyk zawodowych i regulamin praktyk zawodowych (warunki przystąpienia studentów do praktyki zawodowej, organizację praktyki zawodowej, obowiązki studenta) określono w Dziennikach praktyk zawodowych. Terminy praktyk określone były też w corocznych zarządzeniach Rektora PUM w sprawie podziału roku akademickiego PUM⁶⁵. Praktyki zawodowe, opisane w Standardach kształcenia, były elementem Programu studiów dla ww. kierunków uchwalanego przez Senat PUM (w Programie zawierano m.in. informacje dot. wymiaru, zasad i formy odbywania praktyk zawodowych oraz liczby punktów ECTS jaką student musi uzyskać w ramach tych praktyk).

(akta kontroli str. 1733-1768)

PUM stworzył procedurę weryfikacji osiągniętych efektów praktyk zawodowych. Zarządzenie Rektora PUM nr 46/2016 z 12 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia systemu monitoringu i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w PUM oraz nr 49/2021 z 29 kwietnia 2021 r. w sprawie wprowadzenia Procedur oceny i doskonalenia jakości kształcenia w PUM, opisuje system weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, w tym studenckich praktyk zawodowych.

Według ww. zarządzeń weryfikacja osiągniętych efektów praktyki zawodowej winna być udokumentowana. Procedura przewidywała też hospitowanie praktyk zawodowych (stacjonarne lub telefoniczne).

(akta kontroli str. 281-298)

Weryfikacja efektów praktyk zawodowych była dokumentowana w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 na kierunkach: lekarskim, dentystycznym, pielęgniarstwie, położnictwie, ratownictwie medycznym i fizjoterapii w: Kartach praktyk, Indeksach umiejętności praktycznych, Dziennikach praktyk.

(akta kontroli str. 1733-1738)

Według wyjaśnień Prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM: *Regulacje wewnętrzne przewidują wizytowanie praktyk zawodowych jako obowiązek opiekuna*

⁶⁵ Zarządzenia Rektora PUM: nr 45/2019 z 26 kwietnia 2019 r. w sprawie podziału roku akademickiego 2019/2020, nr 46/2020 i 92/2020 z 11 maja 2020 r. i zm. z 6 lipca 2020 r. w sprawie podziału roku akademickiego 2020/2021, nr 61/2021 z 1 czerwca 2021 r. w sprawie podziału roku akademickiego 2021/2022, na praktyki przeznaczony jest okres po zakończeniu roku akademickiego.

praktyk, który ustala hospitacje osobiście. Nauczyciele odpowiedzialni są za monitorowanie przebiegu kształcenia praktycznego dla danego przedmiotu oraz rocznika. Jak wyjaśniła Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM: *Praktyki zawodowe dla kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego są hospitowane przez członków Wydziałowego ZZJK i / lub Prodziekanów. W pierwszej kolejności studenci przekazują zgodnie z wytycznymi otrzymanymi z Dziekanatu zgłoszenia miejsc i terminów zaplanowanych praktyk. Zebrane informacje przekazywane są członkom WZZJK lub Prodziekanom, którzy wybierają miejsca praktyk do przeprowadzenia hospitacji. Nie jest tworzony plan / wykaz konkretnych miejsc hospitacji praktyk, chyba że w poprzednim roku zgłoszono jakieś nieprawidłowości (do tej pory nie było takich zgłoszeń). Narzucanie z góry konkretnych placówek do kontroli mogłoby ograniczyć możliwości czasowe osób przeprowadzających takie hospitacje. Dla kierunku lekarskiego w 2020/2021 przeprowadzono trzy hospitacje praktyk zawodowych. Dla kierunku lekarsko-dentystycznego w roku 2020/2021 przeprowadzono 16 hospitacji. Według wyjaśnień Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM, w latach 2019/2020 i 2021/2022 na kierunku lekarskim przeprowadzono odpowiednio 0 hospitacji praktyk zawodowych (ze względu na ogłoszony stan epidemii COVID-19 hospitacje praktyk zawodowych w roku 2019/2020 nie odbyły się) i 41, zaś na kierunku lekarsko-dentystycznym odpowiednio 10 i 14.*

(akta kontroli str. 1813, 1818, 1960-1961, 1965-1966)

W roku akademickim 2019/2020 na kierunku pielęgniarstwo studia stacjonarne I stopnia zaplanowano łącznie 63 hospitacje praktyk zawodowych, z czego zrealizowano 49. W związku z epidemią COVID-19, licznymi zachorowaniami i koniecznością zachowywania szczególnych środków ostrożności oraz brakiem możliwości wejścia na poszczególne oddziały, ograniczono hospitacje lub realizowano je poprzez kontakt telefoniczny. W roku akademickim 2020/2021 na studiach stacjonarnych I stopnia zaplanowanych było 127 hospitacji praktyk zawodowych, w tym zrealizowano 97. Również w tym roku pandemia COVID-19 ograniczyła możliwość realizacji hospitacji, utrzymywano telefoniczny kontakt z mentorem. Dla roku 2021/2022 na studiach stacjonarnych I stopnia zaplanowano 115 hospitacji praktyk zawodowych, zaś zrealizowano 87. Pandemia COVID-19 ograniczyła możliwość realizacji ww. hospitacji, utrzymywano telefoniczny kontakt z mentorem.

Według wyjaśnień Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM: *Na kierunku pielęgniarstwo I stopnia prowadzonym w trybie niestacjonarnym w latach 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 nie zaplanowano hospitacji praktyk zawodowych ponieważ ten kierunek miał swój początek dopiero od marca 2020 r. więc rozpoczął się wraz z rozpoczęciem Pandemii COVID-19, natomiast praktyki zawodowe dla tego kierunku były zaplanowane dopiero od lutego 2021 r. (...).*

W przypadku położnictwa zaplanowanych zostało w roku akademickim 2019/2020: sześć hospitacji praktyk zawodowych, dwóch nie zrealizowano; w roku akademickim 2020/2021: 10 ww. hospitacji, z których dwóch nie zrealizowano; w roku akademickim 2021/2022: sześć hospitacji praktyk zawodowych zaplanowano, a dwóch nie przeprowadzono.

Według wyjaśnień Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM: *Na kierunku położnictwo w latach akademickich 2019/2020 nie zrealizowano części praktyk z powodu pandemii COVID 19, w roku 2020/2021 z powodu pandemii COVID-19 oraz absencji nauczyciela, natomiast w roku 2021/2022 absencji nauczyciela oraz nałożenia zaplanowanych w harmonogramie zajęć dla przeprowadzającego hospitację z planowaną hospitacją.*

(akta kontroli str. 1819, 1854-1856, 1961, 1970-1971)

Prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu PUM wyjaśniła: *W roku akademickim 2020/2021, 2021/2022 do Wydziałowego ZZJK nie wpłynęły protokoły z wizytacji praktyk zawodowych na kierunkach fizjoterapia i ratownictwo medyczne. Pandemia COVID-19 znacznie zaburzyła możliwości wizytowania placówek medycznych w tym okresie.*

Powodami nieprzeprowadzenia hospicji praktyk zawodowych w latach 2019-2022 na kierunku fizjoterapia i ratownictwo medyczne były: stan zagrożenia epidemicznego i minimalizacja ryzyka bezpośredniej ekspozycji, stan epidemii COVID-19, nadmierne obciążenie nauczycieli akademickich obowiązkami zawodowymi, naukowymi i organizacyjnymi.

Na kierunku fizjoterapia zaplanowanych było w latach akademickich: 2019/2020 – pięć hospicji praktyk zawodowych; 2020/2021 – sześć hospicji; 2021/2022 – sześć hospicji. A na kierunku ratownictwo medyczne planowano po sześć hospicji praktyk zawodowych w roku akademickim 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022.

(akta kontroli str. 1818, 1877-1880, 1961, 1971)

2.3. Wewnętrznym aktem regulującym opracowywanie Programów studiów na PUM była Procedura oceny i doskonalenia jakości kształcenia w PUM przyjęta zarządzeniem Rektora PUM nr 49/2021 z 29 kwietnia 2021 r., która zastąpiła zarządzenie Rektora PUM Nr 46/2016 z 12 maja 2016 r. w sprawie wprowadzenia Systemu monitoringu i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia w PUM.

(akta kontroli str. 281-298)

Poddany analizie Program studiów dla kierunku lekarskiego obowiązujący od roku akademickiego 2021/2022 był procedowany zgodnie z zapisami zarządzenia nr 49/2021 z 29 kwietnia 2021 r. w sprawie Procedur oceny i doskonalenia jakości kształcenia w PUM. Dla przygotowania Programu powołana została komisja. Rada Dydaktyczna Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM zatwierdziła uchwałą nr 5/RD/WMiS/2021 z 23 czerwca 2021 r. Program studiów dla kierunku lekarskiego dla studentów rozpoczynających naukę na I roku w roku akademickim 2021/2022. Uchwałą nr 65/2021 z 30 czerwca 2021 r. Senat PUM Program studiów dla roku akademickiego 2021/2022.

(akta kontroli str. 1881-1922)

2.4. W latach 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 na prowadzonym przez PUM na Wydziale Medycyny i Stomatologii kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym zajęcia praktyczne na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych były realizowane łącznie. Liczba studentów studiów niestacjonarnych na powyższych dwóch kierunkach była mniejsza niż liczba studentów studiów stacjonarnych.

Na pozostałych poddanych badaniu kierunkach studiów realizowanych przez PUM tj. fizjoterapii II stopnia⁶⁶ i pielęgniarstwie⁶⁷ zajęcia praktyczne dla studentów

⁶⁶ Fizjoterapia II stopnia: Brak naboru na studia stacjonarne w roku akademickim 2021/2022. W Harmonogramie zajęć ujęto takie formy zajęć jak: wykłady, e-learning, seminaria, ćwiczenia – realizowane w pracowniach uczelni, ćwiczenia kliniczne – realizowane w placówkach ochrony zdrowia. Dla kierunku Fizjoterapia praktyczną naukę zawodu stanowiły ćwiczenia i ćwiczenia kliniczne przedmiotów kierunkowych umieszczonych w Harmonogramie zajęć. Drugą część zajęć dla kierunku fizjoterapia to praktyka prowadzona w placówkach ochrony zdrowia, gdzie student sam ustalał termin (który winien pozostawać w ramach określonych Programem studiów) z placówką w której zajęcia realizował z wybranym przez siebie mentorem, placówka musiała być dostosowana do realizacji efektów kształcenia. Studia na tym kierunku są studiami o profilu ogólnoakademickim (nie praktycznym). Dla kierunku fizjoterapia poza praktyką na praktyczną naukę zawodu składały się ćwiczenia i ćwiczenia kliniczne z przedmiotów kierunkowych umieszczonych w Harmonogramie zajęć. Zajęcia ujęte w Harmonogramach zajęć nie były zaplanowane łącznie dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Fizjoterapia jednolite magisterskie: Profil kształcenia praktyczny. Brak było naboru na studia niestacjonarne w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, w rezultacie czego brak możliwości porównania czy

stacjonarnych i niestacjonarnych nie były zaplanowane łącznie. W latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 nie prowadzono studiów niestacjonarnych na kierunku położnictwo I stopnia. Ponadto brak było odpowiedniego naboru w ww. latach akademickich na studia niestacjonarne II stopnia. Liczba studentów studiów niestacjonarnych na ww. kierunkach była mniejsza niż liczba studentów studiów stacjonarnych.

(akta kontroli str. 1923-1926, 1929-1935)

2.5. Najwięcej studentów studiowało na kierunku lekarskim⁶⁸ i lekarsko-dentystycznym (studia jednolite magisterskie) odpowiednio⁶⁹:

- kierunek lekarski studia w języku polskim:
 - rok akademicki 2019/2020: 1 206 osób (1 159 – na studiach stacjonarnych i 47 – na studiach niestacjonarnych);
 - rok akademicki 2020/2021: 1 274 osób (1 229 – na studiach stacjonarnych i 45 – na studiach niestacjonarnych);
 - rok akademicki 2021/2022: 1 361 osób (1 288 – na studiach stacjonarnych i 73 – na studiach niestacjonarnych).

Studia w języku angielskim na kierunku lekarskim odbywały się wyłącznie w trybie stacjonarnym i studiowało na nich w roku akademickim: 2019/2020 - 615 studentów, 2020/2021 - 558, 2021/2022 - 501.

- kierunek lekarsko-dentystyczny studia w języku polskim:
 - rok akademicki 2019/2020: 442 osób (426 – na studiach stacjonarnych i 16 – na studiach niestacjonarnych);
 - rok akademicki 2020/2021: 478 osób (453 – na studiach stacjonarnych i 25 – na studiach niestacjonarnych);
 - rok akademicki 2021/2022: 487 osób (455 – na studiach stacjonarnych i 32 – na studiach niestacjonarnych).

W języku angielskim na studiach w kierunku lekarsko-dentystycznym (tryb stacjonarny) studiowało: 106 studentów w roku akademickim 2019/2020 i 2020/2021, oraz 109 w roku akademickim 2021/2022.

zajęcia praktyczne były prowadzone w podmiotach leczniczych odrębnie na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych.

⁶⁷ Pielęgniarstwo I stopień: Studia I stopnia na tym kierunku są studiami o profilu praktycznym. Na pełen obraz zajęć składają się dwa rodzaje planowania, tj. Harmonogramy zajęć, Plan zajęć praktycznych, oraz praktyki zawodowe realizowane po indywidualnym umówieniu przez studenta. W Harmonogramie zajęć wyszczególniono takie formy zajęć jak np. wykłady, e-learning, seminaria, ćwiczenia. Druga część zajęć dla kierunku pielęgniarstwo to ujęte w Planach zajęć praktycznych zajęcia praktyczne w placówkach ochrony zdrowia, zajęcia praktyczne w warunkach symulowanych (nauczyciel prowadzący ustalał termin w porozumieniu z Centrum Symulacji Medycznej), praktyki zawodowe (w placówkach ochrony zdrowia - student sam ustalał termin z placówką, w której zajęcia realizował z wybranym przez siebie mentorem, placówka musiała być dostosowana do realizacji efektów uczenia się). Na kształcenie praktyczne na kierunku Pielęgniarstwo składają się ćwiczenia z Harmonogramu zajęć w przedmiotach obejmujących efekty uczenia się z grupy C i D Standardu kształcenia, zajęcia praktyczne z Planów zajęć wynikające ze Standardu kształcenia, oraz praktyka zawodowa również wskazana w Standardzie kształcenia – ustalana przez studenta. Ujęte w Harmonogramie zajęć zajęcia, nie były zaplanowane w tym samym czasie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Zajęcia praktyczne prowadzone w podmiotach leczniczych ujęte w Planie zajęć praktycznych dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych planowane były w różnych terminach.

Pielęgniarstwo II stopnia: Studia na tym kierunku są studiami o profilu ogólnoakademickim (nie praktycznym). Kierunek pielęgniarstwo II stopnia ma wyszczególnione w Harmonogramach zajęć następujące formy zajęć: wykłady, e-learning, seminaria, ćwiczenia. Druga część zajęć dla kierunku Pielęgniarstwo II stopnia to praktyka zawodowa – prowadzona w placówkach ochrony zdrowia (student sam ustalał termin z placówką, w której zajęcia realizował z wybranym przez siebie mentorem, placówka musiała być dostosowana do realizacji efektów uczenia się). Na kształcenie praktyczne składała się praktyka zawodowa wskazana w Standardzie kształcenia (ustalana indywidualnie przez studenta) oraz ćwiczenia umieszczone w Harmonogramie zajęć stanowiące składową przedmiotów obejmujących efekty uczenia się z grupy B Standardu kształcenia. Formy zajęć określone w Harmonogramie zajęć nie były zaplanowane w tym samym czasie razem dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych.

⁶⁸ Zajęcia w języku polskim.

⁶⁹ Ogólna liczba studentów odpowiednio na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r.

Na kierunku pielęgniarstwo było odpowiednio łącznie (studia I i II stopnia)⁷⁰ w roku akademickim 2019/2020 – 447 osób, 2020/2021 – 514, 2021/2022 – 708, w tym:

- na studiach stacjonarnych odpowiednio: 405 osób (2019/2020), 405 (2020/2021), 442 (2021/2022);
- na studiach niestacjonarnych odpowiednio: 42 (2019/2020)⁷¹, 109 (2020/2021), 266 (2021/2022).

Na kierunku położnictwo realizowanym w trybie stacjonarnym (studia I i II stopnia)⁷² liczba studentów kształtowała się łącznie następująco⁷³:

- rok akademicki 2019/2020: 141,
- rok akademicki 2020/2021: 159,
- rok akademicki 2021/2022: 194.

Na kierunku ratownictwo medyczne studia stacjonarne (I stopnia)⁷⁴ było odpowiednio⁷⁵: 66 (2019/2020), 66 (2020/2021), 35 (2021/2022). Na kierunku fizjoterapia studia jednolite magisterskie stacjonarne było odpowiednio: 254 studentów (2019/2020), 318 (2020/2021), 380 (2021/2022). W przypadku studiów niestacjonarnych jednolitych magisterskich – brak naboru w ww. latach akademickich. Na kierunku fizjoterapia II stopnia⁷⁶ studiów stacjonarnych studiowało⁷⁷: 120 studentów (2019/2020), 60 (2020/2021), brak naboru - 2021/2022, niestacjonarnych – jeden (2019/2020), 38 (2020/2021), 36 (2021/2022).

(akta kontroli str. 1936)

Liczba nauczycieli akademickich⁷⁸ prowadzących w PUM zajęcia przedstawiała się w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 na studiach stacjonarnych odpowiednio:

- kierunek lekarski zajęcia w j. polskim (studia jednolite magisterskie) – 459, 444, 148;
- kierunek lekarski zajęcia w j. angielskim (studia jednolite magisterskie) – 295, 296, 106;
- kierunek lekarsko-dentystyczny zajęcia w j. polskim (studia jednolite magisterskie) – 262, 259, 120;
- kierunek lekarsko-dentystyczny zajęcia w j. angielskim (studia jednolite magisterskie) – 125, 139, 67;
- pielęgniarstwo I stopnia – 84, 89, 65;
- pielęgniarstwo II stopnia – 43, 38, 34;
- położnictwo I stopnia – 89, 76, 64;
- położnictwo II stopnia – 47, 44, 37;
- ratownictwo medyczne I stopnia – 94, 70, 21;
- fizjoterapia II stopnia⁷⁹ – 52, 29;

⁷⁰ Ogólna liczba studentów odpowiednio na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r.

⁷¹ Dane dotyczą II stopnia studiów, I stopień – brak kierunku.

⁷² Studiów niestacjonarnych I stopnia PUM nie prowadził, II stopień – brak odpowiedniego naboru.

⁷³ Ogólna liczba studentów odpowiednio na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r.

⁷⁴ Studiów niestacjonarnych I stopnia PUM nie prowadzi.

⁷⁵ Ogólna liczba studentów odpowiednio na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r.

⁷⁶ Według § 40 rozporządzenia w sprawie studiów: Studia na kierunku związanym z kształceniem w zakresie fizjoterapii prowadzone w dniu wejścia w życie rozporządzenia mogą być prowadzone do dnia: 1) zakończenia ostatniego cyklu kształcenia rozpoczętego przed 1 października 2017 r. - w przypadku studiów pierwszego stopnia; 2) 31 grudnia 2022 r. - w przypadku studiów drugiego stopnia.

⁷⁷ Ogólna liczba studentów odpowiednio na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r.

⁷⁸ Dane na dzień zakończenia danego roku akademickiego – lata akademickie 2019/2020 i 2020/2021. W roku akademickim 2021/2022 według stanu rozliczeń na 31 sierpnia 2022 r. Dane przedstawiają wyłącznie osoby zatrudnione w oparciu o umowy o pracę. Dane te nie uwzględniają doktorantów czy też osób prowadzących zajęcia w oparciu o umowy cywilnoprawne. Kryterium ujęcia danej osoby było wykazanie jakiegokolwiek działalności dydaktycznej na rzecz analizowanego kierunku, np. przeprowadzenie choćby 1 godzin zajęć czy przeegzaminowanie jednego studenta.

⁷⁹ Brak naboru w roku akademickim 2021/2022.

- fizjoterapia jednolite magisterskie – 79, 88, 55.

Na studiach niestacjonarnych liczba nauczycieli akademickich prowadzących w PUM zajęcia w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022:

- pielęgniarstwo I stopnia – 28, 45, 61;
- pielęgniarstwo II stopnia – 21, 25, 30;
- fizjoterapia II stopnia – 8, 25, 24.

Zajęcia na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym w j. polskim na studiach niestacjonarnych realizowane były w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 łącznie ze studiami stacjonarnymi⁸⁰. PUM nie prowadził w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 studiów niestacjonarnych I stopnia na kierunku położnictwo, zaś na studia II stopnia brak było w ww. latach odpowiedniego naboru. Nie były prowadzone w ww. latach akademickich na PUM studia I stopnia na kierunku ratownictwo medyczne, a na kierunek fizjoterapia studia jednolite magisterskie nie było naboru.

Najwięcej nauczycieli prowadziło zajęcia w latach 2019/2020 i 2020/2021 na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym, co było skorelowane z największą liczbą studentów na tych właśnie kierunkach. W przypadku lat akademickich 2019/2020 i 2020/2021 relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia a liczbą studentów dla kierunków: lekarski (stacjonarne jednolite magisterskie w j. polskim), lekarsko-dentystyczny (stacjonarne jednolite magisterskie w j. polskim), pielęgniarstwo (stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia), położnictwo (stacjonarne I i II stopnia), ratownictwo medyczne (stacjonarne I stopnia), fizjoterapia (stacjonarne i niestacjonarne II stopnia i stacjonarne jednolite magisterskie), nie wykazywała trwałej tendencji malejącej mogącej stanowić zagrożenie dla jakości kształcenia. Odstąpiono od oceny powyższego w roku akademickim 2021/2022 z uwagi na dysponowanie przez PUM niepełnymi danymi dotyczącymi liczby nauczycieli na dzień pobierania wyjaśnień⁸¹.

(akta kontroli str. 1936-1938)

2.6. PUM posiadał procedurę rozpatrywania skarg i wniosków. Zasady i tryb rozpatrywania skarg na PUM regulowało zarządzenie Rektora PUM nr 83/2018 z 27 sierpnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie. Organem właściwym do rozpatrywania skarg (i wniosków) dotyczących dydaktyki, organizacji studiów, studentów i doktorantów był Prorektor ds. Dydaktyki. W ww. procedurze poza organami rozpatrującymi skargi i wnioski, uregulowano też takie zagadnienia jak: przedmiot i sposób zgłoszenia skargi lub wniosku, rejestrację skarg i wniosków, przekazywanie danych do centralnego Rejestru, podstawowe zasady rozpatrywania skarg i wniosków.

(akta kontroli str. 1951-1957)

Sposób realizacji Programu kształcenia był przedmiotem skarg i wniosków składanych przez studentów. Badaniem objęto rejestry skarg i wniosków do PUM za lata 2019-2022. Analiza ww. rejestru z roku 2019 wykazała, że do PUM wpłynęło osiem skarg, z czego żadna jednocześnie nie pochodziła od studentów i nie dotyczyła sposobu realizacji programu kształcenia. Według ww. rejestru z 2020 r. do PUM wpłynęło 15 skarg. Skargi nie dotyczyły zastrzeżeń studentów co do sposobu realizacji programu kształcenia. Analiza ww. rejestru z 2021 r. wykazała wpływ 16 skarg, z których żadna nie była skargą studentów na sposób realizacji programu kształcenia. Według rejestru skarg i wniosków z 2022 r. do PUM wpłynęło pięć

⁸⁰ PUM nie przedstawił liczby nauczycieli prowadzących zajęcia na studiach niestacjonarnych.

⁸¹ Wyjaśnienia z 19 października 2022 r. Dane dla roku akademickiego 2021/2022 PUM podał według stanu na 31 sierpnia 2022 r.

skarg, w tym dwie dotyczyły skarg studentów na sposób realizacji programu kształcenia. Obydwie skargi (forma pisemna) wpłynęły 23 czerwca 2022 r. i dotyczyły realizacji zajęć z języka angielskiego na II roku kierunku kosmetologia oraz III roku kierunku fizjoterapia w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych⁸². Skargi zostały przekazane 4 lipca 2022 r. przez Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu do Biura Prorektora ds. Dydaktyki PUM. Prorektor zlecił przed rozpatrzeniem skarg przeprowadzenie przez Kierownika Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych postępowania wyjaśniającego, którego rezultaty ww. Kierownik zaprezentował w skierowanym do Prorektora ds. Dydaktyki piśmie z 26 lipca 2022 r. Pismem z 4 sierpnia 2022 r. studenci zostali poinformowani, iż skargi uznano za zasadne, w toku czynności sprawdzających podnoszone przez skarżących zarzuty i twierdzenia potwierdziły się a wobec stwierdzonych nieprawidłowości podjęte zostaną działania mające na celu wyeliminowanie wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości.

(akta kontroli str. 1263-1264, 1948-1950, 1958-1959)

Kierownik Działu Organizacyjno-Prawnego wyjaśniła: *Uznanie – w trybie KPA – skarg studentów II roku kierunku kosmetologia oraz III roku kierunku fizjoterapia za zasadne i związana z tym konieczność podjęcia działań dyscyplinujących wobec nauczyciela akademickiego, który dopuścił się zarzucanych naruszeń zbiegło się z okolicznością wystąpienia przez ww. wykładowcę z podaniem o rozwiązanie stosunku pracy. Z dniem 30 września 2022 r. Pan dr n. zdr. D.C. utracił status pracownika Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie (a tym samym także nauczyciela akademickiego), w związku z czym odstąpiono od wdrożenia czynności naprawczych (dyscyplinujących), zastrzeżonych jedynie w stosunku do osób ów status posiadających.*

(akta kontroli str. 1960, 1962)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022 na prowadzonym przez PUM na Wydziale Medycyny i Stomatologii kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym zajęcia praktyczne dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych były realizowane łącznie, co było niezgodne z brzmieniem art. 63 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, który stanowi, iż *zajęcia na studiach stacjonarnych są prowadzone odrębnie od zajęć na studiach niestacjonarnych.*

(akta kontroli str. 1923-1924, 1934-1935)

Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii PUM wyjaśniła: *W przypadku roku akademickiego 2019/2020 zajęcia praktyczne na kierunku lekarsko-dentystycznym nie były prowadzone odrębnie dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Program studiów dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych jest jednakowy i dlatego aby zapewnić równe traktowanie wszystkich studentów a także mając na uwadze prośby studentów o wpisywanie do*

⁸² Skargi dotyczyły: braku realizacji przez jednego z nauczycieli akademickich tematyki zajęć dydaktycznych z języka angielskiego na II roku kierunku kosmetologia oraz III roku kierunku fizjoterapia w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych; rozbieżności między materiałami do opracowania a Programem studiów na danym kierunku; braku zachowania procedur wynikających z zarządzeń nr 14/2021 z 19 lutego 2021 r. i nr 13/2022 z 18 lutego 2022 r. Rektora PUM regulujących zasady organizacji zajęć dydaktycznych na PUM w semestrze letnim roku akademickiego 2020/2021 oraz w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022 w związku ze stanem epidemii SARS-CoV-2; ustalenia terminu i zakresu tematycznego egzaminu z języka angielskiego bez porozumienia ze studentami ; nieprzekazania informacji o wyznaczonej dacie egzaminu; niedostarczenia kierownikowi Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych listy studentów zwolnionych z udziału w lektoracie; notorycznego unikania odpowiedzi na zadawane pytania na platformie Teams i poczcie mailowej; brak możliwości umawiania się na konsultacje; dostępności sylabusu; lekceważenia zasad RODO - polecenie stworzenia filmików z ukazaniem wizerunku każdego studenta; odsyłania studentów do działu IT PUM w celu dodania ich do zajęć na platformie Teams.

jednakowych grup studenckich ze względu na wspólne zamieszkanie studentów, wspólny dojazd na zajęcia, ich wzajemne relacje oraz inne życiowe sytuacje uczelnia podjęła decyzję o prowadzeniu zajęć wspólnie. Ponadto studia niestacjonarne prowadzone na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym to studia dzienne prowadzone od poniedziałku do piątku a nie prowadzone weekendowo jak np. w przypadku studiów innych kierunków w dosłownym znaczeniu słowa „niestacjonarne”. Tworzenie odrębnych grup studenckich i odrębnych harmonogramów ze względu na formę studiów, gdzie limit przyjęć np. na kierunku lekarsko-dentystycznym wynosi 20 osób a liczebność grupy seminaryjnej może wynosić do 36 osób oznacza, że studenci studiów niestacjonarnych realizują zajęcia w mniejszych (bardziej komfortowych) grupach niż studenci studiów stacjonarnych. Podobnie sytuacja będzie wyglądała na innych formach zajęć. W latach akademickich 2020/2021 i 2021/2022 zajęcia praktyczne na kierunku lekarsko-dentystycznym nie były prowadzone odrębnie dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Argumentację zamieszczono w powyższym punkcie natomiast dodatkowym wyjaśnieniem dla lat 2020/2021 oraz 2021/2022 jest sytuacja spowodowana stanem epidemii wywołanym zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Mając na uwadze z jednej strony należytą realizację programu studiów i z drugiej strony ogromne zaangażowanie naszych dydaktyków, którzy w dużej liczbie są lekarzami, w sprawy dotyczące zdrowia społeczeństwa województwa zachodniopomorskiego dodatkowo generowanie grup studenckich i odrębnych harmonogramów zajęć w sytuacji gdy uczelnie zmagaly się ograniczonym liczebnie personelem medycznym, spowodował kontynuację prowadzenia zajęć wspólnych, z zachowaniem liczebności grup studenckich określonych w zarządzeniu Rektora PUM. W latach 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 studenci studiów stacjonarnych nie odbywali zajęć praktycznych odrębnie od studentów studiów niestacjonarnych. Biorąc jednak pod uwagę istniejące zapisy ustawy o szkolnictwie wyższym, od roku akademickiego 2022/2023 harmonogramy zajęć dla kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego układane są jako odrębne harmonogramy ze względu na stacjonarną i niestacjonarną formę studiów.

(akta kontroli str. 1923-1924, 1934-1935)

OCENA CZĄSTKOWA

PUM przygotował w latach objętych kontrolą Programy kształcenia zgodnie ze Standardami obowiązującymi przy ich tworzeniu oraz obowiązującą w PUM procedurą. W przypadku praktyk zawodowych osiągnięte efekty uczenia się były rzetelnie weryfikowane⁸³. Zajęcia praktyczne na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym były prowadzone łącznie w latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 dla studentów stacjonarnych i niestacjonarnych niezgodnie z art. 63 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym (od roku akademickiego 2022/2023 układane są odrębne harmonogramy zajęć dla stacjonarnej i niestacjonarnej formy studiów). Liczba studentów na studiach niestacjonarnych była mniejsza aniżeli na stacjonarnych. Najwięcej nauczycieli prowadziło zajęcia w latach 2019/2020 i 2020/2021 na kierunkach lekarskim i lekarsko-dentystycznym, co było skorelowane z największą liczbą studentów na tych właśnie kierunkach. W przypadku lat akademickich 2019/2020 i 2020/2021 relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia a liczbą studentów⁸⁴ nie wykazywała trwałej

⁸³ W badanych latach akademickich 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022 na kierunkach: lekarskim, dentystycznym, pielęgniarstwie, położnictwie, ratownictwie medycznym i fizjoterapii.

⁸⁴ Dla kierunków: lekarski (stacjonarne jednolite magisterskie w j. polskim), lekarsko-dentystyczny (stacjonarne jednolite magisterskie w j. polskim), pielęgniarstwo (stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia), położnictwo (stacjonarne I i II stopnia), ratownictwo medyczne (stacjonarne I stopnia), fizjoterapia (stacjonarne i niestacjonarne II stopnia i stacjonarne jednolite magisterskie).

tendencji malejącej mogącej stanowić zagrożenie dla jakości kształcenia⁸⁵. PUM reagował na zasadne skargi studentów w latach 2019-2022 dotyczące realizacji Programu studiów i podejmował odpowiednie działania naprawcze.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia.

3.1. W latach objętych kontrolą nadzór nad jakością kształcenia regulowały uchwały Senatu PUM w sprawie doskonalenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia⁸⁶ w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie⁸⁷. Jako cel tego systemu określono m.in.: zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia w zawodach medycznych oraz ochronie zdrowia; wysoką jakość kadry dydaktycznej; rozwój kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich; ustalenie przejrzystego zakresu odpowiedzialności za jakość kształcenia oraz wyznaczenie standardów w tym zakresie; wdrażanie narzędzi zarządzania jakością kształcenia; współpracę z interesariuszami zewnętrznymi oraz partnerami w kraju i zagranicą. Na podstawie wskazanych uchwał funkcjonowały: Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia⁸⁸ oraz Wydziałowe ZZJK⁸⁹. W celu realizacji zadań systemu zapewnienia jakości kształcenia przewidziano hospitacje zajęć dydaktycznych oraz badania ankietowe studentów, doktorantów, kursantów i absolwentów.

Ponadto do analizy jakości kształcenia wprowadzono zarządzenia Rektora PUM w sprawie: „Procedur oceny i doskonalenia jakości Kształcenia w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie”⁹⁰; wprowadzenia „Procedury przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, w tym oceniania studentów studiów I, II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie”⁹¹; szczegółowych zasad badań ankietowych wśród absolwentów poszczególnych kierunków studiów⁹²; szczegółowego trybu przeprowadzania ankiety dydaktycznej wśród studentów i doktorantów⁹³; wprowadzenia „Procedury hospitacji zajęć dydaktycznych”⁹⁴; określenia wzoru protokołu hospitacji zajęć dydaktycznych wszystkich kierunków i poziomów studiów⁹⁵.

⁸⁵ Odstąpiono od oceny powyższego w roku akademickim 2021/2022 z uwagi na dysponowanie przez PUM niepełnymi danymi dotyczącymi liczby nauczycieli na dzień pobierania wyjaśnień.

⁸⁶ Dalej: USZJK.

⁸⁷ W tym nr: 149/2015 z 16 grudnia 2015 r., 134/2019 z 18 grudnia 2019 r. oraz 38/2021 z 28 kwietnia 2021 r.; dalej odpowiednio uchwała nr: 149/2015, 134/2019 oraz 38/2021. Ponadto System zapewnienia jakości wprowadzono uchwałą nr 24/2014 Senatu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie z 12 marca 2014 r. w sprawie wprowadzenia USZJK w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie..

⁸⁸ Dalej: UZZJK. Do głównych zadań należały m.in.: ocena dostępności informacji na temat kształcenia na stronie internetowej PUM oraz jej jednostek dydaktycznych; koordynowanie prac Wydziałowych ZZJK; opracowywanie ogólnouczelnianych rozwiązań i procedur podnoszących jakość kształcenia oraz monitorowanie ich wdrażania; nadzorowanie realizacji procesu kształcenia na wszystkich kierunkach i poziomach studiów; przygotowywanie projektów dokumentów regulujących proces jakości kształcenia; analiza sprawozdań Wydziałowych ZZJK; przedstawienie bieżących nieprawidłowości w zakresie dydaktyki oraz propozycji działań mających na celu poprawę jakości kształcenia, a także sprawozdań z realizacji swoich zadań

⁸⁹ Do głównych zadań zaliczono m.in.: systematyczny przegląd aktów prawnych regulujących proces kształcenia; analizę zasad rekrutacji, programów studiów oraz organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych i kursów; badanie opinii studentów dotyczące kadry i warunków studiowania; sprawdzanie jakości obsługi administracyjnej studentów; badanie opinii absolwentów.

⁹⁰ W tym nr: 46/2016 z 12 maja 2016 r. oraz 49/2021 z 29 kwietnia 2021 r.; dalej: odpowiednio: zarządzenie nr 46/2016 oraz 49/2021.

⁹¹ W tym nr: 45/2016 z 12 maja 2016 r. oraz 167/2021 z 15 grudnia 2021 r.

⁹² W tym nr: 68/2019 z 4 czerwca 2019 r. oraz 23/2020 z 2 marca 2020 r.

⁹³ W tym nr 10/2016 z 15 lutego 2016 r.

⁹⁴ W tym nr: 61/2016 z 21 czerwca 2016 r. oraz 32/2022 z 21 marca 2022 r.

⁹⁵ W ty nr: 73/2015 z 10 czerwca 2015 r. oraz 168/2021 z 15 grudnia 2021 r

Sprawozdania z funkcjonowania systemu jakości kształcenia stanowiły podstawę do jego oceny⁹⁶. Ocena jakości kształcenia podlegała analizie i była uwzględniana w doskonaleniu kształcenia⁹⁷.

(akta kontroli str. 226-326, 353-374, 389-395, 404-405, 506-509, 520-524, 535-547, 553-556, 561-573, 593-600, 622-627, 1053-1054)

3.2. W latach objętych kontrolą hospitacje zajęć dydaktycznych uregulowano w uchwałach Senatu PUM w sprawie doskonalenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie⁹⁸, a także zarządzeniach Rektora PUM w sprawie wprowadzenia „Procedury hospitacji zajęć dydaktycznych”⁹⁹ i określenia wzoru protokołu hospitacji zajęć dydaktycznych wszystkich kierunków i poziomów studiów¹⁰⁰. Na ich podstawie m.in. hospitacjom podlegały zajęcia dydaktyczne¹⁰¹ w zakresie ich zgodności z programem kształcenia i harmonogramem zajęć na wszystkich kierunkach studiów I, II i III stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich. Ponadto hospitacje mogły posiadać charakter: doskonaląco-doradczy¹⁰², oceniający¹⁰³ oraz opiniujący¹⁰⁴.

(akta kontroli str. 232-255, 261-276)

W badanym okresie w celu przeprowadzenia hospitacji ustalano ich harmonogram oraz powołano wydziałowe komisje¹⁰⁵.

(akta kontroli str. 357-363, 406-418, 500-501, 529-530, 590, 619, 1013)

W wyniku analizy hospitacji zajęć dydaktycznych na wybranych kierunkach tj.: pielęgniarstwo, położnictwo, lekarskim oraz lekarsko-dentystycznym, stwierdzono że w roku akademickim:

- 2019/2020 przeprowadzono hospitacje na kierunku lekarsko-dentystycznym (sześć) oraz nie hospitowano zajęć dydaktycznych na kierunkach: pielęgniarstwo¹⁰⁶, położnictwo oraz lekarskim;
- 2020/2021 dokonano hospitacji na kierunkach lekarskim (21) oraz lekarsko-dentystycznym (25); zajęcia nie były hospitowane na kierunku pielęgniarstwo oraz położnictwo;
- 2021/2022 przeprowadzono hospitacje na kierunku: pielęgniarstwo (sześć), położnictwo (osiem), lekarskim (18) oraz lekarsko-dentystycznym (26).

(akta kontroli str. 369-370, 383, 401-402, 417-489, 514, 522, 542-543, 565, 589, 600-601, 618, 628, 804-807, 813-815, 821-844, 1013, 1054-1055, 1201-1206)

⁹⁶ W tym roczne WZZJK oraz UZZJK.

⁹⁷ Badaniem NIK objęto sprawozdania za lata akademickie 2019/2020 i 2020/2021 UZZJK, a także Wydziałów: Nauk o Zdrowiu (kierunki: pielęgniarstwo i położnictwo) oraz Medycyny i Stomatologii. W latach 2019/2020 oraz 2020/2021 wyniki analizy jakości kształcenia WZZJK raportowano UZZJK, w postaci sprawozdań z działań w zakresie monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia; sprawozdania z działalności UZZJK przedstawiane były Rektorowi PUM. Według § 8 ust. 6 oraz § 17 ust. 3 uchwały nr 38/2021, WZZJK przekazują UZZJK sprawozdanie z wykonania zadań w terminie do 30 listopada kolejnego roku akademickiego, a UZZJK przedstawia Rektorowi sprawozdanie do 31 grudnia każdego roku akademickiego (do zakończenia czynności kontrolnych, sprawozdania WZZJK oraz UZZJK za rok akademicki 2021/2022 podlegały procedowaniu i nie upłynął termin na ich zatwierdzenie).

⁹⁸ W tym nr: 149/2015, 134/2019 i 38/2021.

⁹⁹ W tym nr: 61/2016 z 21 czerwca 2016 r. i 32/2022 z 21 marca 2022 r. ; dalej zarządzenia nr odpowiednio: 61/2016 oraz 32/2022.

¹⁰⁰ W tym nr 168/2021 z 15 grudnia 2021 r.

¹⁰¹ Wszystkie formy zajęć teoretycznych i praktycznych.

¹⁰² W tym: obserwacja warsztatu pracy celem diagnozy mocnych i słabych stron pracy dydaktycznej oraz wsparcia osoby hospitowanej w doskonaleniu umiejętności dydaktycznych.

¹⁰³ W tym: obserwacja zajęć połączona z dokonaniem oceny pracy nauczyciela.

¹⁰⁴ W tym: obserwacja wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów w wyniku wprowadzenia przez osobę hospitowaną nowych/innowacyjnych metod nauczania.

¹⁰⁵ Analizą objęto kierunki: lekarski oraz lekarsko-dentystyczny na Wydziale Medycyny i Stomatologii oraz pielęgniarstwo i położnictwo na Wydziale Nauk o Zdrowiu.

¹⁰⁶ Przeprowadzono jedną hospitację egzaminu testowego z dydaktyki medycznej na studiach drugiego stopnia.

Brak przeprowadzenia hospitacji w roku akademickim: 2019/2020 na kierunkach: pielęgniarstwo, położnictwo i lekarskim, a także 2020/2021 na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo był niezgodny z § 8 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 2 uchwały nr 134/2019¹⁰⁷ oraz § 1 ust. 3 oraz 4 Procedury hospitacji zajęć, stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 61/2016, co zostało opisane w Sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 226, 241-255, 264-270, 383, 401-402, 417-418, 514, 600-601, 628, 804-815, 818-820, 1014, 1027-1028, 1054-1055, 1201-1206)

W wyniku przeprowadzonych hospitacji podnoszono m.in. niewystarczające wyposażenie jednostek w sprzęt dydaktyczny; brak zamieszczenia na stronie internetowej harmonogramu zajęć i regulaminu jednostek dydaktycznych; niewystarczającą powierzchnię pomieszczeń klinicznych. Stwierdzano także: profesjonalne przygotowanie prowadzących do zajęć dydaktycznych, dostosowanie treści przekazywanej informacji do potrzeb studenta, zgodność tematu zajęć z planem przedmiotu, zastosowanie adekwatnych metod nauczania do realizacji założonych celów i efektów uczenia się, poprawność komunikowania się prowadzącego zajęcia ze studentami, adekwatne wykorzystanie czasu zajęć do planowanego tematu, wykazanie podręcznika i literatury do uzupełnienia wiedzy uzyskanej podczas zajęć, a także troskę prowadzącego o poprawność wypowiedzi i kulturę języka studentów. Podjęto działania w celu realizacji wniosków wynikających z przeprowadzonych hospitacji, w tym w szczególności: złożono zamówienia na pomoce dydaktyczne dla studentów; wprowadzono monitoring stron internetowych oraz wezwano pisemnie kierowników jednostek dydaktycznych do uzupełnienia braków w zakresie harmonogramów zajęć i regulaminów jednostek dydaktycznych; zorganizowano spotkania w celu rozbudowy wymaganych pomieszczeń klinicznych; a także dokonano wizji lokalnej pomieszczeń seminaryjnych w celu optymalnego planowania rozmieszczenia zajęć.

(akta kontroli str. 226, 368-370, 383, 401-402, 419-489, 522, 542-544, 565-566, 579-580, 583-584, 622-624, 1054-1055)

3.3. W badanych latach prowadzono badania ankietowe studentów w zakresie oceny jakości kształcenia oraz wykonywania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich¹⁰⁸, w tym w formie papierowej w roku akademickim 2019/2020 oraz elektronicznej od roku akademickiego 2020/2021.

(akta kontroli str. 232-248, 281-293, 299-302, 1200)

Zwrotność danych z ankiet w roku akademickim 2019/2020 wyniosła na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym oraz pielęgniarstwo I stopnia, odpowiednio¹⁰⁹: 61,4%, 84,3% oraz 63,5%. Wykonywanie obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym oraz pielęgniarstwo I stopnia, oceniono odpowiednio¹¹⁰: od 3,3 do 6; od 2,7 do 5,7 oraz od 3,6 do 5,9¹¹¹. Organizację, warunki i jakość prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym oraz pielęgniarstwo I stopnia, oceniono odpowiednio¹¹²: od 3,4 do 5,7; od 3,9 do 5,7 oraz od 4,4 do 5,8¹¹³.

¹⁰⁷ Do 18 grudnia 2019 r. obowiązek przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych wynikał z § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 2 uchwały nr 149/2015.

¹⁰⁸ W tym na podstawie m.in. uchwał nr: 134/2019 i 38/2021 oraz zarządzeń nr: 10/2016 oraz 49/2021.

¹⁰⁹ Analizą NIK objęto studentów II roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego oraz stacjonarnych pielęgniarstwa.

¹¹⁰ Analizą NIK objęto studentów II roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego oraz stacjonarnych pielęgniarstwa.

¹¹¹ Skalę ocen ustalono od 2,0 (najniższa) do 6,0 (najwyższa).

¹¹² Analizą NIK objęto studentów II roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego oraz stacjonarnych pielęgniarstwa.

¹¹³ Skalę ocen ustalono od 2,0 (najniższa) do 6,0 (najwyższa).

Zwrotność danych z ankiet w roku akademickim 2020/2021 wyniosła na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym oraz pielęgniarstwo I stopnia, odpowiednio¹¹⁴ 64,4%, 61,8% oraz 91,4%. Wykonywanie obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym oraz pielęgniarstwo I stopnia, oceniono odpowiednio¹¹⁵: od 2,6 do 6; od 3,8 do 6 oraz na 6¹¹⁶. Organizację, warunki i jakość prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunkach: lekarskim, lekarsko-dentystycznym oraz pielęgniarstwo I stopnia, oceniono odpowiednio¹¹⁷: od 4,8 do 5,5; od 4,9 do 5,8 oraz d 5,1 do 5,6¹¹⁸.

Ankiety za rok akademicki 2021/2022 do dnia zakończenia kontroli NIK, pozostawały w trakcie publikacji w systemie ProAkademia¹¹⁹.

Rezultaty badań ankietowych wykorzystywano do oceny okresowej nauczycieli akademickich oraz analizy jakości kształcenia, w tym do podejmowania ewentualnych działań naprawczych.

(akta kontroli str. 364-403, 500-578, 590-644, 1042-1052, 1056, 1200, 1074-1186)

3.4. W latach objętych kontrolą weryfikację i monitoring efektów uczenia się na wszystkich kierunkach, poziomach i profilach studiów określono w zarządzeniach nr 46/2016 oraz 49/2021, w których do pomiaru stosowano w szczególności¹²⁰: wykazy ocen z zaliczeń końcowych i egzaminów; wyniki egzaminów końcowych i dyplomowych, a także wskaźniki: zdawalności w pierwszym terminie zaliczeń końcowych i egzaminów; powtarzalności przedmiotów, semestrów i lat studiów; egzaminów dyplomowych w regulaminowym terminie. Na podstawie stosowanych mierników uzyskiwano poprawę efektów kształcenia¹²¹.

(akta kontroli str. 281-298, 319-326, 984-997, 1187-1199)

Rektor PUM wyjaśnił m.in., że (...) zewnętrzną weryfikację efektów uczenia się zakładają opinie interesariuszy, wyniki badań ankietowych absolwentów i wyniki ogólnopolskich egzaminów końcowych. (...) wewnętrzną weryfikację osiągniętych efektów kształcenia zapewnia także analiza wyników uczelnianego LDEK (uLDEK) dla kierunku lekarsko-dentystycznego oraz Progres-LEK dla kierunku lekarskiego (...). Porównanie wyników obu egzaminów pozwala na ocenę postępu studentów (...). Wyniki egzaminów (...) omawiane są z koordynatorami przedmiotów i członkami Komisji Programowej oraz przedstawiane na posiedzeniach Rady Dydaktycznej. W wyniku tego podejmowane są działania doskonalące. Na kierunku lekarsko-dentystycznym analiza wyników (...) spowodowała awans w rankingu ogólnopolskim studentów i absolwentów PUM z końcowych pozycji na miejsca na podium, z kolei analiza uLDEK potwierdziła trafność podjętych działań doskonalących program kształcenia (wprowadzenie egzaminów wewnętrznych pozwalających studentom odnotować postęp oraz przedmiotu „Przygotowanie do LDEK” (...). Wydziałowy ZZJK (...) każdego roku analizuje: wyniki egzaminów dyplomowych (...) oraz (...) egzaminów / zaliczeń przedmiotowych (...).

(akta kontroli str.226, 1056-1058)

¹¹⁴ Analizą NIK objęto studentów III roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego oraz stacjonarnych pielęgniarstwa I stopnia.

¹¹⁵ Analizą NIK objęto studentów III roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego oraz stacjonarnych pielęgniarstwa I stopnia.

¹¹⁶ Skalę ocen ustalono od 2,0 (najniższa) do 6,0 (najwyższa).

¹¹⁷ Analizą NIK objęto studentów III roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego oraz stacjonarnych pielęgniarstwa I stopnia.

¹¹⁸ Skalę ocen ustalono od 2,0 (najniższa) do 6,0 (najwyższa).

¹¹⁹ W tym ankiety dydaktyczne przeprowadzane są po zakończeniu roku akademickiego, tj. po 30 września.

¹²⁰ Analizą NIK objęto kierunki: lekarski, lekarsko-dentystycznym, pielęgniarstwo oraz położnictwo.

¹²¹ Przy weryfikacji efektów kształcenia założono, że uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu lub zaliczenia kończącego przedmiot / moduł, pracy i egzaminu dyplomowego, a także praktyki studenckiej potwierdza osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia, a poziom uzyskania efektów kształcenia wynika z wystawionej oceny.

3.5. Po zakończeniu lat akademickich 2019/2020, 2020/2021 oraz 2021/2022 sporządzano sprawozdania z oceny realizacji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz wnioski wynikające z tej oceny¹²².

(akta kontroli str. 232-240, 364-403, 500-578, 590-644, 1013)

Do głównych wniosków dotyczących poprawy jakości kształcenia w roku akademickim 2020/2021¹²³ zaliczono w szczególności: poprawę systemu rekrutacji, udoskonalenie i opracowania nowych programów studiów; monitorowanie spełnienia wymagań dotyczących kadry prowadzącej kształcenie oraz bazy dydaktycznej; przeprowadzenie działań związanych z akredytacją PKA na kierunku pielęgniarstwo; realizację zajęć dydaktycznych w trybie zdalnym z powodu stanu epidemicznego Covid-19; doposażenie jednostek w sprzęt dydaktyczny; zamieszczanie na stronie internetowej harmonogramu zajęć i regulaminu jednostek dydaktycznych; zapewnienie optymalnej powierzchni pomieszczeń klinicznych. Podjęto działania w celu realizacji wniosków mających na celu poprawę jakości kształcenia, w tym w szczególności: zastosowano stały monitoring systemu rekrutacji, udoskonalono programy studiów na kierunkach objętych standardami¹²⁴; dokonano weryfikacji efektów uczenia się, uzupełniono matryce efektów, przeanalizowano plany studiów; uzupełniano sylabusy; przeszkolono nauczycieli akademickich; ze względu na sytuację epidemiczną zastosowano nauczanie na odległość; złożono zamówienia na pomoce dydaktyczne dla studentów; wprowadzono monitoring stron internetowych oraz wezwano pisemnie kierowników jednostek dydaktycznych do uzupełnienia braków w zakresie harmonogramów zajęć i regulaminów jednostek dydaktycznych; zorganizowano spotkania w celu rozbudowy wymaganych pomieszczeń klinicznych; a także dokonano wizji lokalnej pomieszczeń seminaryjnych w celu optymalnego planowania rozmieszczenia zajęć.

(akta kontroli str. 227, 538-544, 561-566, 579-589, 622-624, 1013, 1058-1061)

3.6. W latach objętych kontrolą badano opinie absolwentów¹²⁵. Wśród głównych wniosków wynikających z tych analiz odnotowano m.in. że: większość badanych zadeklarowała zatrudnienie w sektorze ochrony zdrowia oraz pracę w wyuczonym zawodzie, kształcenie stanowiło przygotowanie do wykonywania wyuczonego zawodu w stopniu dobrym lub przeciętnym oraz jednym z najbardziej istotnych obszarów jest nauczanie praktyczne. Ponadto monitorowano kariery absolwentów, a wyniki tych działań wykorzystywano w pracach nad oceną jakości kształcenia w PUM.

(akta kontroli str. 227, 317-318, 378-380, 398-400, 511-514, 525-526, 550-553, 574-575, 598-600, 602-617, 626-721, 1013, 1061-1062)

3.7. W latach objętych kontrolą zasoby kadrowe PUM nie były przedmiotem skarg pracowników i studentów PUM, a także uwag w trakcie kontroli lub wizytacji organów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 227, 789-803, 1063)

W latach akademickich 2019/2020 oraz 2020/2021 w ramach programu studiów o profilu praktycznym na kierunku pielęgniarstwo (studia I stopnia), ponad 50%

¹²² Badaniem NIK objęto sprawozdania za lata akademickie 2019/2020 i 2020/2021 UZZJK, a także Wydziałów: Nauk o Zdrowiu (kierunki: pielęgniarstwo i położnictwo) oraz Medycyny i Stomatologii. Według § 8 ust. 6 oraz § 17 ust. 3 uchwały nr 38/2021 WZZJK przekazują UZZJK sprawozdanie z wykonania zadań w terminie do 30 listopada kolejnego roku akademickiego, a UZZJK przedstawia Rektorowi sprawozdanie do 31 grudnia każdego roku akademickiego (do zakończenia czynności kontrolnych, sprawozdania WZZJK oraz UZZJK za rok akademicki 2021/2022 podlegały procedowaniu i nie upłynął termin na ich zatwierdzenie).

¹²³ Badaniem NIK objęto wnioski w zakresie Wydziałów: Nauk o Zdrowiu (kierunki: pielęgniarstwo i położnictwo) oraz Medycyny i Stomatologii (kierunek lekarski i lekarsko-dentystyczny).

¹²⁴ W tym: pielęgniarstwo oraz położnictwo.

¹²⁵ Badaniem objęto absolwentów z kierunku: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, pielęgniarstwa oraz położnictwa.

godzin zajęć, prowadzili nauczyciele akademicy zatrudnieni w PUM¹²⁶ jako podstawowym miejscu pracy na podstawie art. 73 ust. 2 pkt 1 ustawy o szkolnictwie wyższym. W roku akademickim 2019/2020 w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim na kierunku pielęgniarstwo (studia II stopnia) ponad 75% godzin zajęć realizowali nauczyciele akademicy zatrudnieni na Uczelni¹²⁷, jako podstawowym miejscu pracy, spełniając tym samym wymóg wynikający z art. 73 ust. 2 pkt 2 tej ustawy. Mniej niż 75% godzin zajęć, prowadzili nauczyciele akademicy zatrudnieni w PUM¹²⁸, jako podstawowym miejscu pracy w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim na kierunkach: lekarskim w latach akademickich 2019/2020 i 2020/2021 oraz pielęgniarstwo (studia II stopnia) w roku akademickim 2020/2021, co było niezgodne z art. 73 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 120 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym; nieprawidłowość została opisana w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 394-395, 722-744, 804-807, 813-820, 1013, 1015, 1040-1041, 1062-1063, 1201-1206)

Szczegółowym badaniem objęto 20 ocen okresowych pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych PUM¹²⁹ dokonanych w okresie objętym kontrolą. W jego efekcie stwierdzono, że oceny przeprowadzono na podstawie obowiązujących na Uczelni procedur¹³⁰, dokonując ocen wykorzystywano wyniki ankiet przeprowadzanych wśród studentów¹³¹. Wyniki ocen okresowych nauczycieli akademickich analizowano i zamieszczano w corocznych sprawozdaniach WZZJK.

(akta kontroli str. 372-373, 394-395, 1013, 1063, 1074-1186)

3.8. Baza uczelni była wystarczająca dla prowadzenia zajęć teoretycznych oraz zapewniała studentom dostęp do wszystkich wymaganych procedur koniecznych do nabycia umiejętności praktycznych obowiązujących każdego studenta. Bazę dydaktyczną PUM stanowiły m.in. sale i pomieszczenia: wykładowe, seminaryjne, seminaryjno-ćwiczeniowe, laboratoryjne, ćwiczeniowo-laboratoryjne, konferencyjne, dydaktyczne, kliniczne, zabiegowe, chirurgiczne, fantomowe, bioinformatyczne, mikroskopowe, prosektury, apteki (symulacja), pracowni cytostatyków, pracowni mikrobiologicznej, pracowni dostępności farmaceutycznej, pracowni stałej postaci leku, pracowni recepturowej, pracowni dietetycznej oraz sal ćwiczeniowych lekarza rodzinnego, karetki, SOR, BLS, pielęgniarzkiej, porodowej, ginekologicznej, intensywnej terapii, bloku operacyjnego, USG, laparoskopowej, szycia chirurgicznego, umiejętności klinicznych (oddechowa i trenażery), technologicznej (kuchnia), a także sal egzaminacyjnych¹³². Wszystkie sale były wyposażone

¹²⁶ Dane za rok akademicki 2021/2022 nie zostały objęte analizą NIK, ponieważ do dnia zakończenia kontroli NIK podlegały rozliczeniu przez PUM.

¹²⁷ Dane za rok akademicki 2021/2022 nie zostały objęte analizą NIK, ponieważ do dnia zakończenia kontroli NIK podlegały rozliczeniu przez PUM.

¹²⁸ Dane za rok akademicki 2021/2022 nie zostały objęte analizą NIK, ponieważ do dnia zakończenia kontroli NIK podlegały rozliczeniu przez PUM.

¹²⁹ Odpowiednio: siedmiu profesorów, pięciu adiunktów z habilitacją, dwóch adiunktów bez habilitacji, czterech wykładowców, jeden starszy wykładowca i jeden asystent.

¹³⁰ Uchwała nr 119/2017 Senatu PUM z 27 września 2017 r. w sprawie kryteriów oceny okresowej nauczycieli akademickich PUM, zmieniona uchwałą nr 70/2018 z 30 maja 2018 r., Zarządzenia Rektora PUM Nr: 43/2020 z 30 kwietnia 2020 r. w sprawie kryteriów, zasad i trybu przeprowadzania oceny okresowej nauczycieli akademickich, 34/2020 z 15 kwietnia 2020 r. w sprawie trybu przeprowadzenia oceny okresowej nauczycieli akademickich oraz Zarządzenia Rektora PUM w sprawie powołania Wydziałowych Komisji Oceniających Wydziału Medycyny i Stomatologii (Nr 45/2020 z 5 maja 2020 r. i Nr 16/2022 Rektora PUM z 21 lutego 2022 r.) i Wydziałowej Komisji Oceniającej Wydziału Nauk o Zdrowiu (Nr 35/2020 z 15 kwietnia 2020 r. i Nr 41/2022 z 25 marca 2022 r.

¹³¹ Oceny mieściły się w przedziale od 3,8 do 5,8 punktów. Do uzyskania oceny pozytywnej niezbędna była ocena wynosząca minimum 3,0 punkty.

¹³² Od kwietnia 2019 r.: sal ćwiczeniowych lekarza rodzinnego, karetki, SOR, BLS, pielęgniarzkiej, porodowej, ginekologicznej, intensywnej terapii, bloku operacyjnego, USG, laparoskopowej, szycia chirurgicznego, umiejętności klinicznych (oddechowa i trenażery). Od marca 2022 r.: apteki (symulacja), pracowni cytostatyków,

w niezbędny sprzęt¹³³. PUM dysponował również Centrum Symulacji Medycznej. Bazę kliniczną Uczelnia zapewniła w siedmiu podmiotach leczniczych na podstawie zawartych umów na potrzeby wykonywania zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia.

(akta kontroli str. 50-79)

Rektor PUM wyjaśnił: (...) podstawę działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej na WMiS stanowi Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 2 oraz Uniwersytecka Klinika Stomatologiczna PUM¹³⁴. Na kierunku lekarsko-dentystycznym zajęcia z zakresu nauk klinicznych kierunkowych (w tym praktyki zawodowe) są prowadzone w UKS, która jest największym stomatologicznym podmiotem leczniczym w regionie. Działalność prowadzona jest w 10 poradniach powiązanych z jednostkami naukowo-dydaktycznymi PUM, ponadto kształcenie na pierwszych latach studiów odbywa się w warunkach symulowanych (Centrum Symulacji Medycznej). Infrastruktura dla procesu kształcenia na roku 1 i 2 to kompleks budynków na terenie SPSK Nr 2 mieszczący wyposażone stosownie do profilu zajęć sale wykładowe, seminaryjne, komputerowe, ćwiczeń, oraz zaplecze naukowo-laboratoryjne. SPSK NR1 im. prof. Tadeusza Sokołowskiego PUM to największa i jedna z najnowocześniejszych placówek ochrony zdrowia w województwie zachodniopomorskim. Wykonuje szeroki zakres unikatowych procedur specjalistycznych w ramach stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki medycznej. W strukturach Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego nr 1 PUM funkcjonuje 28 Klinik i Oddziałów, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Centrum Leczenia Urazów Wielonarządowych. Profesjonalną bazę leczniczą uzupełnia szerokie zaplecze diagnostyczne prowadzone w Zakładzie Diagnostyki Radiologicznej i Radiologii Interwencyjnej, Zakładzie Medycyny Nuklearnej, Zakładzie Patomorfologii, Laboratoriach specjalistycznych (Mikrobiologii, Medyczne Laboratorium Diagnostyczne). Diagnostyce służy najwyższej klasy aparatura medyczna w tym rezonans magnetyczny, tomograf spiralny, ultrasonografy, echo endoskopy, gammakamery. Działalność ambulatoryjna prowadzona jest w oparciu o 41 specjalistycznych poradni przyklinicznych. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 2 PUM w Szczecinie jest również szpitalem wieloprofilowym. W strukturze szpitala znajdują się liczne Kliniki / Oddziały Szpitalne, Zintegrowany Blok Operacyjny, Izby Przyjęć, Zakłady Diagnostyczne, Pracownia Cytogenetyki, Przychodnia Przykliniczna, Poradnie Specjalistyczne, Centralna Pracownia Endoskopii. W szpitalu funkcjonuje również Zakład Radiologii Zabiegowej. Bazę diagnostyczną stanowi Zakład Diagnostyki Rentgenowskiej (Pracownia Ultrasonografii, Pracownia Mammografii, Pracownia Tomografii Komputerowej) oraz Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej.

(akta kontroli str. 1064-1065)

Liczba i pojemność sal wykładowych i ćwiczeniowych była adekwatna do liczby studentów z nich korzystających. Liczba studentów objętych kontrolą pozostawała na porównywalnym poziomie¹³⁵ i wynosiła maksymalnie 296 studentów¹³⁶ na

pracowni mikrobiologicznej, pracowni dostępności farmaceutycznej, pracowni stałej postaci leku, pracowni recepturowej.

¹³³ Np. stoły i krzesła, biurka, tablice, projektory, wideoprojektory, projektory multimedialne, ekrany, rzutniki, mikrofony, wskaźniki laserowe, wzmacniacze audio, kolumny głośnikowe, komputery (w tym laptopy), monitory, telewizory, kserokopiarki, tablice interaktywne, tablice magnetyczne, sprzęt laboratoryjny, stanowiska fantomowe, unity stomatologiczne, stoły zabiegowe, symulatory (m.in. porodowy, funkcji życiowych, noworodka, do cewnikowania), inkubator, łóżka ortopedyczne, stół sekcyjny, lada apteczna, szafki apteczne, wagi, manekiny, sprzęt reanimacyjny oraz różny sprzęt medyczny i aparatura medyczna.

¹³⁴ Dalej: UKS.

¹³⁵ Zweryfikowano na próbie liczebności studentów kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego opisanej w punkcie 3.8.

¹³⁶ Na pierwszym roku w roku akademickim 2021/2022.

kierunku lekarskim i 128 na kierunku lekarsko-dentystycznym¹³⁷. Jedna sala wykładowa w budynku przy al. Powstańców Wlkp. 72 w Szczecinie przeznaczona była dla 249 studentów, druga dla 318 studentów, w Budynku VII przy ul. Unii Lubelskiej 1 Szczecinie – dla 312 studentów, w Budynku Rektoratu PUM przy ul. Rybackiej 1 – jedna sala dla 349 studentów, druga dla 85 studentów. Sale ćwiczeniowe, przeznaczone były dla czterech do 80 studentów, seminaryjne dla 10 do 50 studentów. PUM dysponował również systemem biblioteczno-informacyjnym, który tworzyła Biblioteka Główna i Filia nr 1. W bibliotece były dostępne łącznie 332 miejsca dla użytkowników, w tym w czytelniach, trzech pokojach pracy grupowej i czterech pokojach pracy indywidualnej, salach dydaktycznych, przy stanowiskach komputerowych z dostępem do Internetu. Stworzone zostało także stanowisko dla czytelników z dysfunkcją wzroku, słuchu oraz niepełnosprawnością ruchową.

(akta kontroli str. 50-76)

Rektor PUM wyjaśnił: (...) *Księgozbiór biblioteczny (...) jest sukcesywnie uzupełniany o najnowsze podręczniki zgodnie z wykazami literatury obowiązkowej i zalecanej na poszczególne kierunki studiów. Liczba podstawowych podręczników dostępnych w wypożyczalni wynosi co najmniej 20% liczby studentów danego kierunku, dodatkowo w czytelni jest dostępnych od trzech do pięciu egzemplarzy każdego tytułu. Zasoby podlegają stałej inspekcji (ankietyzacja) w zakresie funkcjonowania, objętości i analizy potrzeb czytelników w tym studentów. Wynikiem ankietyzacji jest wydłużenie pracy biblioteki oraz zakup pomocy dydaktycznych. Do dyspozycji studentów kierunku lekarsko-dentystycznego w roku akademickim 2020/2021 oddano 52 nowe tytuły książek (436 egzemplarzy) i dwie książki z dostępem on-line, natomiast w roku 2021/2022 dodano 66 nowych tytułów stomatologicznych (347 egzemplarzy) w tym 13 z dostępem online. Dla studentów kierunku lekarskiego dodano (kupiono) w roku akademickim 2021/2022: 703 tytuły książek i 1513 egzemplarzy. Dodatkowo biblioteka zapewnia dostęp do: 906 tytułów podręczników w wersji elektronicznej.*

(akta kontroli str. 1065)

Uwagi odnośnie infrastruktury były zgłaszane podczas hospitacji przez studentów i nauczycieli akademickich, co zostało opisane w punkcie 3.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 370, 422-424, 542-544, 579-580, 583-584, 1054-1055, 1972-1977)

W 2021 r. na kierunku lekarsko-dentystycznym PKA przeprowadziła ocenę programową. Jednym z ocenianych było kryterium: *Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie*. Kryterium bez zastrzeżeń zostało uznane przez PKA za spełnione.

(akta kontroli str. 1066, 1342-1344, 1359-1362)

Uniwersytecka Komisja ds. Jakości Kształcenia na Kierunku Lekarskim¹³⁸ rekomendowała modernizację systemu wentylacyjnego Katedry i Zakładu Anatomii Prawidłowej, ze względu na utrzymujące się w salach ćwiczeniowych warunki zagrożenia spowodowanego stężeniem formaldehydu. Ponadto zwrócono uwagę na potrzebę zapewnienia większej liczby szafek w szatniach studenckich. PUM podjęła działania mające na celu polepszenie wentylacji pomieszczeń oraz modernizację szatni studenckiej w SPSK1.

(akta kontroli str. 779-782, 1066, 1218-1244)

Baza dydaktyczna Uczelni przygotowująca do zawodu pielęgniarstwa i położnej spełniała wymogi § 4 rozporządzenia w sprawie *kształcenia pielęgniarstwa m.in.* posiadała bazę

¹³⁷ Na pierwszym roku w roku akademickim 2020/2021.

¹³⁸ Pismo nr UKJKKL/13/2021 z 23 czerwca 2021 r.

materiałną i dydaktyczną o strukturze dostosowanej do liczby studentów¹³⁹. Potwierdzeniem spełnienia ww. wymogów było uzyskanie akredytacji PKA.

(akta kontroli str. 50-76, 1214-1234, 1978-1984)

Liczebność grup studenckich została uregulowana zarządzeniami Rektora PUM w sprawie liczebności grup studenckich w roku akademickim 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022¹⁴⁰. Badanie liczebności grup studenckich przeprowadzono na próbie zajęć dydaktycznych kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego. Stwierdzono, że liczebność grup studenckich w poszczególnych latach pozostawała na porównywalnym poziomie i była zgodna z obowiązującymi na PUM regulacjami wewnętrznymi. W latach 2019-2022 na kierunku:

- lekarskim liczebność grup wykładowych wynosiła: od 181 do 296 osób¹⁴¹, ćwiczeniowych z przedmiotów *Anatomia, Parazytologia, Mikrobiologia, Immunologia* - do 15 osób, ćwiczeniowych prowadzonych przez jednostki kliniczne – sześć osób (z podziałem na trzy dwuosobowe podgrupy), seminaryjnych od 35 osób (rok akademicki 2019/2020) do 36 (w latach akademickich 2020/2021 i 2021/2022),
- lekarsko-dentystycznym liczebność grup wykładowych wynosiła: od 75 do 128 osób¹⁴², ćwiczeniowych z przedmiotów *Anatomia człowieka, Mikrobiologia z immunologią, Mikrobiologia jamy ustnej* - do 15 osób, ćwiczeniowych prowadzonych przez jednostki kliniczne – sześć osób, seminaryjnych – do 35 osób (rok akademicki 2019/2020), do 36 (w latach akademickich 2020/2021 i 2021/2022) dla roku I i II oraz od 18 do 24 osób dla roku III, IV i V.

(akta kontroli str. 1200, 1978-2117)

Badanie obciążenia dydaktycznego przeprowadzono na próbie studentów II roku studiów stacjonarnych kierunków lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, pielęgniarstwa, położnictwa i fizjoterapii roku akademickim 2020/2021. Stwierdzono, że liczba godzin przypadająca w pełnym tygodniu na daną grupę ćwiczeniową wynosiła:

- w semestrze zimowym: od 19 do 38 godzin dla kierunku fizjoterapia¹⁴³, od 20 do 42 godzin dla kierunku pielęgniarstwo I stopnia¹⁴⁴, od 33 do 44 godzin dla kierunku położnictwo I stopnia¹⁴⁵, od dwóch do 29 godzin dla kierunku lekarskiego¹⁴⁶, od sześciu do 35 godzin dla kierunku lekarsko-dentystycznego¹⁴⁷,
- w semestrze letnim: od czterech do 36 godzin dla kierunku fizjoterapia¹⁴⁸, od 18 do 40 godzin dla kierunku pielęgniarstwo I stopnia¹⁴⁹, od 31 do 40 godzin dla kierunku położnictwo I stopnia¹⁵⁰, od sześciu do 27 godzin dla kierunku lekarskiego¹⁵¹, od dwóch do 26 godzin dla kierunku lekarsko-dentystycznego¹⁵².

(akta kontroli str. 1200, 2111-2117)

¹³⁹ M.in. sale wykładowe, sale ćwiczeń, zajęcia prowadzono w Centrum Symulacji Medycznych, utworzono nową pracownię umiejętności położniczych, uaktualniano zasoby biblioteczne.

¹⁴⁰ Zarządzenia Rektora PUM Nr 86/2019 z 12 lipca 2019 r., Nr 102/2020 z 23 lipca 2020 r. (zm. zarządzeniem Nr 45/2021 z 23 kwietnia 2021 r.) i Nr 84/2021 z 19 lipca 2021 r.

¹⁴¹ W roku akademickim: 2019/2020 od 212 do 264 studentów, 2020/2021 od 181 do 280 studentów, 2021/2022 od 209 do 296 studentów.

¹⁴² W roku akademickim: 2019/2020 od 75 do 113 studentów, 2020/2021 od 75 do 128 studentów, 2021/2022 od 84 do 115 studentów.

¹⁴³ Zajęcia odbywały się w godzinach: 8:00-10:15, 14:00-17:00.

¹⁴⁴ Zajęcia odbywały się w godzinach: 8:00-10:15, 13:00-14:30, 16:00-18:15.

¹⁴⁵ Zajęcia odbywały się w godzinach: 17:45-21:00.

¹⁴⁶ Zajęcia w godzinach 8:00-11:00.

¹⁴⁷ Zajęcia w godzinach: 8:00-9:30, 11:45-13:15, 18:15-19:45.

¹⁴⁸ Zajęcia odbywały się w godzinach: 11:15-14:15, 16:15-17:45, 18:30-20:00.

¹⁴⁹ Zajęcia odbywały się w godzinach: 15:00-20:45, 16:30-18:45.

¹⁵⁰ Zajęcia odbywały się w godzinach: 8:00-10:15, 14:45-16:15, 18:30-20:45.

¹⁵¹ Zajęcia w godzinach 8:00-11:15.

¹⁵² Zajęcia w godzinach: 10:30-15:15.

W okresie objętym kontrolą nie odnotowano skarg kierowanych przez pracowników bądź studentów PUM dotyczących problemów z infrastrukturą i dostępem do zasobów uczelni oraz skarg na zbyt dużą liczbę osób w grupie czy zbyt dużą liczbę godzin w ciągu dnia.

(akta kontroli str. 789-803, 1066-1067)

Rektor PUM wyjaśnił: (...) *baza służąca realizacji nauczania praktycznego w zależności od możliwości finansowych SPSK1, SPSK2, UKS i uczelni jest stale modernizowana. Ww. działania są m.in. profilowane wynikami ankiet studentów i hospitacji zajęć (modernizacja, zakupy narzędzi i urządzeń, modernizacja jednostek w związku z Covid-2).*

(akta kontroli str. 1067)

3.9. W okresie objętym kontrolą łączny wymiar zajęć praktycznych zarówno pod względem liczby godzin jak i procentowego udziału w ogólnym wymiarze zajęć wyniósł na kierunku¹⁵³:

- lekarskim¹⁵⁴ w poszczególnych latach akademickich od 458 do 900 godzin na ostatnim roku studiów, co stanowiło odpowiednio 57% i 100% ogólnego wymiaru zajęć;
- lekarsko-dentystycznym¹⁵⁵ w poszczególnych latach akademickich od 509 do 910 godzin na ostatnim roku studiów, co stanowiło odpowiednio 62% i 88% ogólnego wymiaru zajęć;
- pielęgniarstwo I stopień¹⁵⁶ w poszczególnych latach akademickich od 530 do 1218 godzin na ostatnim roku studiów, co stanowiło odpowiednio 35,98% oraz 77,88% ogólnego wymiaru zajęć;
- położnictwo I stopień¹⁵⁷ w poszczególnych latach akademickich od 654 do 1207 godzin na ostatnim roku studiów, co stanowiło odpowiednio 38,38% oraz 78,84% ogólnego wymiaru zajęć.

Nie wprowadzano zmian w liczbie godzin kształcenia praktycznego w danym roku akademickim.

(akta kontroli str. 745-748, 1013)

3.10. Kształcenie praktyczne na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym spełniało¹⁵⁸ wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie ramowego programu zajęć praktycznych, w tym dzienniki praktyk studentów, którzy zakończyli studia w roku akademickim 2020/2021, zawierały wyszczególnione w § 4 tego rozporządzenia elementy dotyczące nabytych umiejętności i ich zaliczenia.

(akta kontroli str. 871-959, 1013)

3.11. W roku akademickim 2019/2020 dla kierunków: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, pielęgniarstwa oraz położnictwa spełniono wynikający z § 1b rozporządzenia w sprawie standardów warunków, zgodnie z którym student mógł uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość część efektów uczenia się przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym zajęć praktycznych i praktyk

¹⁵³ Badaniem NIK objęto kierunki: lekarski, lekarsko-dentystyczny na Wydziale Medycyny i Stomatologii oraz pielęgniarstwo (I stopnia) i położnictwo (I stopnia) na Wydziale Nauk o Zdrowiu.

¹⁵⁴ W tym: zajęcia praktyczne obejmowały: ćwiczenia, praktyczne nauczanie kliniczne na VI roku oraz praktyki zawodowe/studenckie).

¹⁵⁵ W tym: zajęcia praktyczne obejmowały: ćwiczenia, praktyczne nauczanie kliniczne na V roku oraz praktyki zawodowe/studenckie).

¹⁵⁶ W tym ćwiczenia z grupy przedmiotów nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej oraz specjalistycznej.

¹⁵⁷ W tym ćwiczenia z grupy przedmiotów nauki w zakresie podstaw opieki położniczej oraz specjalistycznej.

¹⁵⁸ Badaniem NIK objęto 20 dzienników praktyk studentów, którzy zakończyli studia w roku akademickim 2020/2021 (po 10 z kierunków: lekarskiego oraz lekarsko-dentystycznego).

zawodowych, umożliwiających uzyskanie nie więcej niż 40% liczby punktów ECTS określonej dla tych zajęć w programie studiów dla danego roku studiów.

(akta kontroli str. 229, 329-334, 393, 509, 520, 522, 731-732, 735-740, 845-870, 961-967, 1069-1070)

3.12. W roku akademickim 2020/2021 dla kierunków: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, pielęgniarstwa oraz położnictwa spełniono wynikający z § 1d rozporządzenia w sprawie standardów warunków, zgodnie z którym student mógł uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość część efektów uczenia się przypisanych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, w tym zajęć praktycznych i praktyk zawodowych, umożliwiających uzyskanie nie więcej niż 20% liczby punktów ECTS określonej dla tych zajęć w programie studiów dla danego roku studiów.

(akta kontroli str. 229, 329-331, 335-351, 368-369, 539, 565, 968-983, 1070)

3.13. W latach objętych kontrolą na podstawie art. 89 ust. 3-4 ustawy o działalności leczniczej, w imieniu Uczelni zawarto dwie umowy z podmiotami leczniczymi, na podstawie których udostępniono PUM jednostki organizacyjne niezbędne do prowadzenia działalności dydaktycznej i badawczej w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia¹⁵⁹. W zapisach umów uwzględniono: czas ich trwania oraz warunki wcześniejszego rozwiązania; wykaz udostępnianych ruchomości i nieruchomości, sposób ich udostępniania oraz zasady i warunki ich wykorzystywania; zasady odpowiedzialności cywilnej za wyrządzone szkody¹⁶⁰ i zasady postępowania w przypadku naruszenia porządku ustalonego przez udostępniającego; zasady rozpatrywania sporów. W umowach nie uwzględniono:

- środków finansowych należnych udostępniającemu (1 przypadek¹⁶¹);
- określenia liczby oraz kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich mających wykonywać w udostępnianej jednostce organizacyjnej zadania¹⁶², o których mowa w art. 89 ust. 1 ustawy o działalności leczniczej; (jeden przypadek¹⁶³);
- okoliczności, w których może nastąpić zmiana warunków umowy (w obu przypadkach);
- zasad prowadzenia kontroli przez uczelnię medyczną w zakresie wykonywania zadań badawczych i dydaktycznych u udostępniającego (w obu przypadkach).

Brak określenia w umowach wskazanych elementów był niezgodny z art. 89 ust. 5 pkt 2, 4, 5 oraz 7 ustawy o działalności leczniczej; co zostało opisane w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 749-778, 804-807, 813-815, 1009-1010, 1201-1204)

Rektor PUM wyjaśnił m.in., że: (...) zajęcia są poddawane kontroli w ramach hospitacji zajęć, (...) w roku akademickim 2021/2022 nie odbyły się hospitacje (...), jednostki nie zostały wytypowane w wydziałowym harmonogramie hospitacji zajęć (...).

(akta kontroli str. 229, 1071)

3.14. W badanych latach podjęto działania w celu zminimalizowania negatywnego wpływu epidemii COVID-19 na proces dydaktyczny, w tym w szczególności:

¹⁵⁹ Umowy nr: 170/2020/N z 30 września 2020 r. ze 109 Szpitalem Wojskowym z Przychodnią Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Szczecinie (dalej: umowa nr 170/2020/N) oraz CRU/2432/2021/DOP z 18 listopada 2021 r. z Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalem Zespołowym w Szczecinie (dalej: CRU/2432/2021/DOP).

¹⁶⁰ Przez studentów, doktorantów lub nauczycieli akademickich.

¹⁶¹ W umowie nr 170/2020/N.

¹⁶² Polegające na kształceniu przed- i podyplomowym w zawodach medycznych, w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia.

¹⁶³ W umowie nr 170/2020/N.

dostosowano regulacje wewnętrzne PUM w zakresie m.in. organizacji i prowadzenia zajęć dydaktycznych¹⁶⁴; wprowadzono aplikację z ankietą elektroniczną COVID¹⁶⁵; do dyspozycji studentów i nauczycieli akademickich przeznaczono mobilny punkt pobierania wymazów; powołano Komisję ds. Zagrożenia Epidemicznego¹⁶⁶ oraz Kryzysowy Zespół Epidemiologiczny¹⁶⁷; utworzono na stronie internetowej Uczelni zakładkę dotyczącą komunikatów związanych z przeciwdziałaniem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2; w celu prowadzenia części zajęć w trybie on-line oraz w e-learningu uruchomiono Platformę MS Teams, Platformę Moodle; wprowadzono blokową formę zajęć¹⁶⁸; umożliwiono studentom zaliczenie części praktyk zawodowych na podstawie zaświadczeń oddziałów szpitalnych o przepracowanych godzinach w związku z opieką nad pacjentami chorymi na COVID-19.

(akta kontroli str. 229, 332-352, 859-870, 998-1008, 1018-1026, 1030-1039, 1071-1072)

3.15. W okresie objętym kontrolą PUM posiadał akredytacje wydane przez PKA dla: Wydziału Lekarsko-Stomatologicznego¹⁶⁹; kierunku lekarskiego prowadzonego na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim¹⁷⁰ oraz kierunku lekarsko-dentystycznego Wydziału Medycyny i Stomatologii¹⁷¹, a także kierunku pielęgniarstwo¹⁷² i położnictwo¹⁷³ na Wydziale Nauk o Zdrowiu. Ponadto dla kierunku lekarskiego uzyskano certyfikat Jakości Kształcenia Uniwersyteckiej Komisji ds. Jakości Kształcenia na Kierunku Lekarskim¹⁷⁴, a także akredytację Ministra dla kierunku położnictwo i pielęgniarstwo¹⁷⁵.

(akta kontroli str. 229, 779-788, 1011-1012, 1073, 1342-1344, 1359-1362, 1466-1467)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie hospitowano zajęć dydaktycznych w roku akademickim: 2019/2020 na kierunkach: pielęgniarstwo, położnictwo oraz lekarskim, a także 2020/2021 na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo, co było niezgodne z § 8 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 2 uchwały nr 134/2019¹⁷⁶ oraz § 1 ust. 3 oraz 4 Procedury hospitalacji zajęć, stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 61/2016.

¹⁶⁴ Z wykorzystaniem metod i technik na odległość oraz przeprowadzania zaliczeń i egzaminów poza siedzibą Uczelni.

¹⁶⁵ W oparciu o ustalone kryteria system generował wynik ankiety z informacją o zgodzie lub jej braku na udział w zajęciach. Student był zobowiązany do okazania prowadzącemu zajęcia wyniku ankiety.

¹⁶⁶ Na podstawie zarządzenia nr 129/2020 Rektora PUM z 10 września 2020 r. w sprawie powołania Komisji ds. Zagrożenia Epidemicznego w PUM, do zadań komisji należało m.in.: monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, obowiązujących przepisów w związku z pandemią COVID-19 oraz opracowywanie rekomendacji i zasad prowadzenia zajęć.

¹⁶⁷ Na podstawie komunikatu nr 2/2020 Rektora PUM z 9 marca 2020 r.

¹⁶⁸ W roku akademickim 2020/2021 na kierunku lekarsko-dentystycznym.

¹⁶⁹ Na podstawie uchwały nr 196/2015 PAK z 9 kwietnia 2015 r.

¹⁷⁰ Na podstawie uchwały nr 575/2017 PAK z 26 października 2017 r.

¹⁷¹ Na podstawie uchwały nr 362/2021 PAK z 20 maja 2021 r.

¹⁷² Na podstawie uchwały nr 306/2021 PAK z 20 maja 2021 r.

¹⁷³ Na podstawie uchwały nr 478/2022 PAK z 23 czerwca 2022 r.

¹⁷⁴ Na podstawie uchwały nr 1/2018 z 27 czerwca 2018 r. Uniwersyteckiej Komisji ds. Jakości Kształcenia na Kierunku Lekarskim.

¹⁷⁵ Na podstawie decyzji Ministra Zdrowia nr: 83/V/2019 z 2 grudnia 2019 r. (dla kierunku położnictwo) oraz 27/V/2021 z 23 marca 2021 r. (dla kierunku pielęgniarstwo), po przeprowadzeniu postępowania akredytacyjnego przez Krajową Radę Akredytacyjną Szkół Pielęgniarek i Położnych.

¹⁷⁶ Do 18 grudnia 2019 r. obowiązek przeprowadzania hospitalacji zajęć dydaktycznych wynikał z § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 2 uchwały nr 149/2015 Senatu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie z 16 grudnia 2015 r. w sprawie doskonalenia USZJK Kształcenia w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie.

Na podstawie § 8 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 2 uchwały nr 134/2019¹⁷⁷, w celu realizacji zadań USZJK przeprowadza się hospitacje zajęć dydaktycznych, a hospitacje przeprowadzają zespoły wizytujące powołane przez przewodniczącego Wydziałowego ZZJK w porozumieniu z Dziekanem. Zgodnie z § 1 ust. 3 Procedury hospitacji zajęć, stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 61/2016, hospitacje prowadzone są na wszystkich kierunkach studiów I, II i III stopnia oraz na jednolitych studiach magisterskich, a także hospitacjami objęte są wszystkie formy zajęć teoretycznych i praktycznych.

(akta kontroli str. 241-255, 264-270, 383, 401-402, 417-418, 514, 600-601, 628, 1054-1055)

Rektor PUM oraz Prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu wyjaśnili m.in., że: *w semestrze zimowym roku akademickiego 2019/2020 nie została przeprowadzona żadna hospitacja zajęć dydaktycznych ze względu na nadmierne obciążenie nauczycieli akademickich obowiązkami zawodowymi, naukowymi i organizacyjnymi. Brak przeprowadzenia hospitacji zajęć dydaktycznych w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 oraz w całym roku akademickim 2020/2021 spowodowany był natomiast ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19 (...).*

(akta kontroli str. 804-815, 1014, 1201-1204,)

Rektor PUM oraz Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii wyjaśnili m.in., że: *w związku z wprowadzeniem w życie nowej ustawy (...) o szkolnictwie wyższym (...) z początkiem roku akademickiego 2019/2020 utworzony został w miejsce dwóch dotychczas odrębnie funkcjonujących wydziałów (Wydział Lekarski z Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim i Wydział Lekarsko-Stomatologiczny) jeden wspólny Wydział Medycyny i Stomatologii, na którym prowadzone są obecnie kierunki lekarski i lekarsko-dentystyczny. Z tego też powodu musiały nastąpić zmiany organizacyjne w budowie i funkcjonowaniu Wydziałowych ZZJK nowego Wydziału a także pozostałych zespołów tj. zespołu ds. analizy programu studiów oraz zespołów ds. hospitacji zajęć (...). Ze względu na ogłoszony w marcu 2020 r. stan epidemii COVID-19 hospitacje dla kierunku lekarskiego w roku 2019/2020 nie odbyły się (...).*

(akta kontroli str. 813-815, 1201-1204, 818-820, 1027-2028)

2. Pomimo obowiązku wynikającego z art. 73 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 120 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, nauczyciele akademicy zatrudnieni w PUM jako podstawowym miejscu pracy, w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim, prowadzili na kierunku:
- lekarskim 59,47%¹⁷⁸ oraz 57,14%¹⁷⁹ godzin zajęć w latach akademickich odpowiednio: 2019/2020 oraz 2020/2021;
 - pielęgniarstwo (studia II stopnia) 71,11298%¹⁸⁰ godzin zajęć w roku akademickim 2020/2021, zamiast co najmniej 75%.

Według art. 73 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 120 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim - co

¹⁷⁷ Do 18 grudnia 2019 r. według § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 2 uchwały nr 149/2015 Senatu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie z 16 grudnia 2015 r. w sprawie doskonalenia USZJK w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie.

¹⁷⁸ W roku akademickim 2019/2020 na kierunku lekarskim przeprowadzono 93 435,25 godzin, w tym 55 563,02 godziny przez nauczycieli akademicki zatrudnionych w PUM, jako podstawowym miejscu pracy.

¹⁷⁹ W roku akademickim 2020/2021 na kierunku lekarskim przeprowadzono 89 057,03 godziny, w tym 50 885,74 godziny przez nauczycieli akademicki zatrudnionych w PUM, jako podstawowym miejscu pracy.

¹⁸⁰ W roku akademickim 2020/2021 na kierunku pielęgniarstwo II st. przeprowadzono 2 682 godziny, w tym 1 907,25 godzin przez nauczycieli akademicki zatrudnionych w PUM, jako podstawowym miejscu pracy.

najmniej 75% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w tej uczelni jako podstawowym miejscem pracy. Na podstawie art. 120 ust. 2 tej ustawy, warunkiem wskazania uczelni jako podstawowego miejsca pracy jest zatrudnienie w niej w pełnym wymiarze czasu pracy, a nauczyciel akademicki może mieć jednocześnie tylko jedno podstawowe miejsce pracy.

(akta kontroli str. 394-395, 725-744)

Rektor PUM oraz Dziekan Wydziału Medycyny i Stomatologii wyjaśnili m.in., że (...) *po pierwsze godziny pensum dydaktycznego osób, które przebywają na urloпах macierzyńskich, wychowawczych, (...) długotrwałym zwolnieniu, są realizowane przez osoby zatrudniane w częściowym wymiarze czasu pracy lub w ramach umowy zlecenie (...). Po drugie w przypadku zajęć klinicznych zatrudnienie kilku nauczycieli w niepełnym wymiarze godzin umożliwia zapewnienie kadry dydaktycznej do zajęć klinicznych w sytuacji kilku grup klinicznych, które mają zajęcia w danym czasie na danym oddziale. Natomiast zatrudnienie w ramach realizowanych przez jednostkę godzin mniejszej liczby nauczycieli, ale w pełnym wymiarze godzin, uniemożliwia zrealizowanie zajęć dydaktycznych jednocześnie dla kilku grup. W takiej sytuacji ponadto pojawia się ryzyko niezrealizowania przez tych nauczycieli wymaganego pełnym wymiarem godzin pensum, co może prowadzić do naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Trzecim powodem tej sytuacji jest fakt, że pensja nauczyciela akademickiego nie jest obecnie atrakcyjna finansowo przy jednoczesnym obciążeniu znaczną liczbą godzin dydaktycznych oraz nakładem pracy dla nauczyciela. Studia o kierunku lekarskim mają profil ogólnoakademicki, jednakże trzeba zauważyć, że PUM jest uczelnią medyczną, w której pożądane jest, aby nauczycielami akademickimi byli lekarze, a w przypadku zajęć klinicznych lekarze praktycy, pracujący jednocześnie w szpitalach klinicznych. Dla wielu z nich podjęcie dodatkowo pracy w PUM na stanowisku nauczyciela akademickiego nie jest atrakcyjne finansowo i nie decydują się oni na zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin. Zdecydowanie łatwiej jest pozyskać osobę w celu zatrudnienia na niepełnym wymiarze godzin lub w ramach umowy zlecenie.*

(akta kontroli str. 804-807, 818-820, 1040-1041, 1201-1205)

Rektor PUM oraz Dziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu wyjaśnili m.in., że: *niedobór realizacji godzin na kierunku pielęgniarstwo II stopnia (...) w dużej mierze wynika z absencji pracowników zatrudnionych w PUM jako podstawowym miejscem zatrudnienia, związanej z długotrwałymi zwolnieniami lekarskimi wynikającymi m.in. z okresu ciąży, porodu i urlopów wychowawczych. Wiązało się to z koniecznością zatrudnienia pracowników (...) na umowę zlecenie w celu poprawnej realizacji programu kształcenia (...).*

(akta kontroli str. 813, 816-817, 1205-1206, 1015)

3. W zapisach umów zawartych z podmiotami leczniczymi¹⁸¹, na podstawie których udostępniono PUM jednostki organizacyjne niezbędne do prowadzenia działalności dydaktycznej i badawczej, nie uwzględniono wszystkich wymaganych w art. 89 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej elementów, w tym:
 - środków finansowych należnych udostępniającemu (1 przypadek¹⁸²);

¹⁸¹ W umowach nr: 170/2020/N oraz CRU/2432/2021/DOP, na podstawie których udostępniono PUM jednostki organizacyjne niezbędne do prowadzenia działalności dydaktycznej i badawczej w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia.

¹⁸² W umowie nr 170/2020/N.

- określenia liczby oraz kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich mających wykonywać w udostępnianej jednostce organizacyjnej zadania¹⁸³, o których mowa w art. 89 ust. 1 tej ustawy (1 przypadek¹⁸⁴);
- okoliczności, w których może nastąpić zmiana warunków umowy (w obu przypadkach);
- zasad prowadzenia kontroli przez uczelnię medyczną w zakresie wykonywania zadań badawczych i dydaktycznych u udostępniającego (w obu przypadkach);

Brak określenia w umowach wskazanych elementów był niezgodny z art. 89 ust. 5 pkt 2, 4, 5 oraz 7 ustawy o działalności leczniczej.

Na podstawie z art. 89 ust. 5 pkt 2, 4, 5 oraz 7 ustawy o działalności leczniczej, m.in.: umowa, o której mowa w ust. 4, określa co najmniej: środki finansowe należne udostępniającemu z tytułu jej realizacji (pkt 2); określenie liczby oraz kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich mających wykonywać w udostępnianej jednostce organizacyjnej zadania, o których mowa w ust. 1 (pkt 4); okoliczności, w których może nastąpić zmiana warunków umowy (pkt 5); zasady prowadzenia kontroli przez uczelnię medyczną w zakresie wykonywania zadań badawczych i dydaktycznych u udostępniającego (pkt 7).

(akta kontroli str. 749-778, 1009-1010)

Rektor PUM wyjaśnił m.in., że: *w praktyce Uczelni istnieją dwa sposoby rozliczania umów z podmiotami leczniczymi. W niektórych umowach ustalono ryczałt (...), w przedmiotowej umowie ustalono algorytm. Warunki umów i sposoby rozliczania zostały ustalone w drodze indywidualnych negocjacji z każdym ze szpitali; (...) określono algorytm, według którego obliczana jest kwota dla szpitala. Uzależniona jest ona m.in. od liczby studentogodzin zajęć klinicznych (...). Umowa określa, że liczba nauczycieli akademickich realizujących (...) zadania dydaktyczne i badawcze (...) wymaga zgody Komendanta Szpitala w terminie do 30 października każdego roku. Na dzień podpisania umowy żaden z nauczycieli akademickich nie realizował zadań dydaktycznych w szpitalu. Strony uznały, iż zmiana warunków umowy może nastąpić w każdym czasie i wystarczającym zapisem będzie przepis § 13 ust. 1. Uczelnia (...) zapewniła sobie prawo do przeprowadzania kontroli odpowiednio realizacji zadań dydaktycznych i zadań badawczych, co w praktyce zabezpiecza najistotniejszą kwestię, tj. (...) prawo wejścia na teren podmiotu leczniczego pracowników Uczelni, w tym także pracowników niebędących jednocześnie pracownikami tego podmiotu. Kontrola realizacji zadań dydaktycznych odbywa się według zasad Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia określonych zarządzeniami Rektora (...). Z uwagi na specyfikę i różnorodność projektów badawczych, które są finansowane przez różne instytucje, Uczelnia nie określiła wspólnych zasad, które mogłyby być zastosowane do wszystkich projektów. Każdy projekt badawczy podlega kontroli i audytowi zgodnie z zasadami przewidzianymi przez instytucje finansujące.*

(akta kontroli str. 804-807, 1201-1204)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach objętych kontrolą w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia m.in.: powołano komisję do wewnętrznej oceny jakości, prowadzono badania ankietowe studentów; mierzono stopień realizacji osiągniętych przez studentów efektów uczenia, sporządzano sprawozdania z oceny realizacji wewnętrznego

¹⁸³ Polegające na kształceniu przed- i podyplomowym w zawodach medycznych, w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia.

¹⁸⁴ W umowie nr 170/2020/N.

systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz realizowano wnioski wynikające z tej oceny, a także badano opinie absolwentów oraz monitorowano ich kariery.

Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi oceniano pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych. Infrastruktura Uczelni umożliwiała prawidłową realizację zadań dydaktycznych, w tym była wystarczająca do zapewnienia studentom nabycia umiejętności praktycznych oraz prowadzenia zajęć teoretycznych. Również kształcenie praktyczne na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym spełniało¹⁸⁵ wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie ramowego programu zajęć praktycznych. Podejmowano rzetelne działania w celu zminimalizowania negatywnego wpływu epidemii COVID-19 na proces dydaktyczny.

Pomimo powyższego niezgodnie z art. 73 ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 120 ust. 2 ustawy o szkolnictwie wyższym, nauczyciele akademicki zatrudnieni w PUM¹⁸⁶, jako podstawowym miejscu pracy prowadzili mniej niż 75% godzin zajęć, w ramach programu studiów o profilu ogólnoakademickim na kierunkach: lekarskim w latach akademickich 2019/2020 i 2020/2021 oraz pielęgniarstwo (studia II stopnia) w roku akademickim 2020/2021. Również zawarte z podmiotami leczniczymi umowy, na podstawie których udostępniono PUM jednostki organizacyjne niezbędne do prowadzenia działalności dydaktycznej i badawczej, nie zawierały wszystkich elementów wymaganych art. 89 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej. Pomimo wynikającego z § 8 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 2 uchwały nr 134/2019¹⁸⁷ obowiązku, nie przeprowadzono hospitacji zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2019/2020 na kierunkach: pielęgniarstwo, położnictwo oraz lekarskim, a także 2020/2021 na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wzmocnienie nadzoru prawnego nad sporządzaniem projektów zarządzeń Rektora PUM i uchwał Senatu PUM.
2. Hospitowanie wszystkich form zajęć dydaktycznych.
3. Zapewnienie na kierunku lekarskim oraz kierunku pielęgniarstwo (studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim) prowadzenia co najmniej 75% godzin zajęć przez nauczycieli akademickich, zatrudnionych na Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.
4. Dokonanie zmian treści umowy nr 170/2020/N, w celu określenia w niej środków finansowych należnych udostępniającemu z tytułu jej realizacji; liczby oraz kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich mających wykonywać w udostępnianej jednostce organizacyjnej zadania; okoliczności, w których może nastąpić zmiana warunków umowy; zasad prowadzenia kontroli przez PUM w zakresie wykonywania zadań badawczych i dydaktycznych u udostępniającego.
5. Dokonanie zmian treści umowy nr CRU/2432/2021/DOP w celu określenia w niej: okoliczności, w których może nastąpić zmiana warunków umowy; zasad prowadzenia kontroli przez PUM w zakresie wykonywania zadań badawczych i dydaktycznych u udostępniającego.

¹⁸⁵ Badaniem NIK objęto 20 dzienników praktyk studentów, którzy zakończyli studia w roku akademickim 2020/2021 (po 10 z kierunków: lekarskiego oraz lekarsko-dentystycznego).

¹⁸⁶ Dane za rok akademicki 2021/2022 nie zostały objęte analizą NIK, ponieważ do dnia zakończenia kontroli NIK podlegały rozliczeniu przez PUM.

¹⁸⁷ Do 18 grudnia 2019 r. obowiązek przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych wynikał z § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 2 uchwały nr 149/2015.

Uwagi

Najwyższa Izba kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 18 listopada 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektor

Kontrolerzy:
Sylwia Krawczyk
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Katarzyna Kozłowska
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Małgorzata Chabiniak
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Anna Jończyk
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis